

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Vocabularius

Nestor, Dionysius

[Venedig], 26. Juni 1488

Nestoris Dionysii Novariensis liber septimus foeliciter incipit.

[urn:nbn:de:bsz:31-299724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-299724)

	Quid puer Alcanius superat & ne uescitur aura		
Marcellus	Aetherea r Vesca item uidere significat teste Marcello accium inducente dicē		
Accius	tem in Athamante. Priusq̄ infans esses facinus oculi uescuntur tui: id est uidēt.		
Horatius	Verbo uersas actiuum est uerbum. Horatius. uos exemplaria græca Nocturna	Verbo	
Boetius	uersate manu uersate diurna. Boetius. Rotam uolubili orbe uersamus. Ver	Verbor	
Cicero	for autem pro conuersor deponens est. Cicero. In quibus propter illas infas / nas substructiones facile mille hominum uersabatur.		
Virgilius	Vaccinium cum gemino e & i latino utrobique & uiola pro eodem flore usurpā	Vaccinium	
Virgilius	tur. Virgilius in buccolicis.	Viola	
Virgilius	Alba ligustra cadunt: uaccinia nigra leguntur. Idem i moreto.	Hiacynthus	
Virgilius	Fæcundisq̄ rumex malua uiolæq̄ uirebant. Hunc florem Græci hiacynthū uocāt: quo etiam uocabulo usus ē Virgilius georgicon. iiii. quom dixit. & fer rugineos hiacynthos.		
Hieronymus	Vitis cum i post t scribitur: qua fit per diminutionem uiticula: & cum e uites ef	Vitis	
Virgilius	fertur: cuius diminutium erit uiticula. Hieronymus in Ioanne. Ego sum ui / tis uos palmires. Virgilius in diris. Dulci nanq̄ tumet nondum uiticula bac cho. Nam si dixisset uiticula uersus stare non posset. Nec est eadē ratio / qua re non possit poni uiticula ti syllaba producta / sicut cuticula / canicula / tegeti cula / cuniculus: quia uiticula primam producit syllabam: & ex tribus primis syllabis optime dactylus confici potest: non sic in præfatis dictionibus / qua rum prima syllaba correpta est: ut libro ultimo super regulam I c sequente breuis ostendimus.	Viticula	
		Vites	
		Vitacula	
Hesiodus	Anto cum t exili / Oceani & Tethyos filia fuit / teste Hesiodo	Xanto	
Virgilius	in Theogonia. cuius meminit Virgilius georgicorum tertio /	Xanthus	
	x	Xanthii	
Virgilius	quom ait. Drymoq̄ / Xantoq̄. Xanthus cum th aspirato / fluui us fuit Troianus: de quo Virgilius libro æneidos quinto. Hectoreos amnes / Xanthum / & Simoenta uidebo. Est & eodē nomine urbs mediterranea Lyciæ / teste Ptolemæo. Xanthus item eadem lit teratura / proprium fuit uiri Troiani nomen a Diomede in bello occisi / teste Homero libro iliados quinto. Rursum Xanthus eadem scriptura / nomē fuit cuiusdam equi Hectoris / teste Homero libro iliados octauo. Xanthii et cum th aspirato / & i latino / populi quidam sunt in Asia / teste Herodoto li bro historiaram primo. Xanthippus cum th aspirato / & i latino / & gemino p / proprium fuit uiri nomē: de quo Sylius libro secundo. Lædæis ueniens uictor Xanthippus Amyclis. Xanthippe eadem scriptura / uxor fuit Socratis querula / teste Laertio.	Xanthippus	
		Xanthippe	
Pfalmogra phus	Elo zelas & zelor deponens usurpatur. Pfalmographus. Noli æmulari in malignantibus: neq̄ zelaueris facientes iniquitatē.	Zelo	
Hieronymus	z	Zelor	
Hieronymus	Hieronymus in Zaccharia cap. primo. Zelatus sum Hierusalē / & Sion / Zelo magno. Idem in libro tertio. regum cap. xviii.		
Hieronymus	Zelo zelatus sum pro domino deo exercituum. Idem in Iohel cap. secūdo. Zelatus ē dñs terram suam. Græci ζηλω dicunt.		
Hieronymus	Zizania cum i latino utrobique / foeminino genere / & zizanium neutro / declina ri potest. Hieronymus. Zizaniū mixtum est tritico. Genus est hærbæ.	Zizania	
		Zizanium	
	Nestoris Dionysii Nouariensis liber septimus foeliciter incipit.		
	De propriis noibus in eus diphthongum / & in ius terminatis.		
	p	Propria nomina in eus diphthongum terminata / ut Theseus / Orpheus / Tydeus / Peleus / Aegæus / Perseus / suum in eu formant uocatiuum / teste Prisciano: ut Theseu / Orpheu / Ty deu / Peleu / Aegæu / Persea. Tamen secundum analogiam (ut tradit Probus) formare possunt etiam uocatiuum in e:	
Priscianus			
Probus			

ut Theſee/Orphee. Mutamus nonnunq̄ eius diphthongum in es/i nomiati-
 uo/at Perſes/Tydes/Peles/Orphes/teſte Prifciano. Propria autem nomia
 Prifcianus terminata in ius/de uſu faciunt uocatiuum in i:ut Virgili/Serui. Veruſſimi
 Prifcianus tamen (ut ſcribit Prifcianus) etiam in e uocatiuum terminabant:ut Virgile/
 Liuius Seruie. Liuius in odyſſea. neq̄ enim te oblitus ſum Laertie noſter/pro Laerti.
 Laius Et Laius referente Prifciano ait. Nunc Laertie para ire. Et (ut Prifciano pla-
 Prifcianus cet) penultima uocatiui in i terminati/ eorum ſcilicet nominum / quæ ante
 penultimam in nominatiuo corripunt (nam de aliis nulla eſt dubitatio) om-
 nino acui debet: etſi alias ipſius ſyllabæ quantitas/hoc eſt penultimæ in uo-
 Martialis catiue correpta ſit: ut eſt apud Martialem. Non amo te Sabidi: nec poſſum
 Horatius dicere quare. Horatius in primo carminum. Mercuri ſacunde nepos Atlan-
 Horatius tis. Idem in eodem. Nulli flebilior q̄ tibi Virgili. Lucanus li. vii. iâ Magni de
 Lucanus ſeri arma Succellor Domiti: ſine te iam bella geruntur. Arator tamen penul-
 Arator timam produxit quom ait. Publica libertas ſanctiſſime papa Vigili. Nâ Vi-
 Starius gilius ab eo qui eſt uigil huius uigilis formatur: ubi gi ſyllaba correpta eſt di-
 Tullius cente Statio libro thæbaidos decimo. Ite age: & obſeſſis uigilem circundate
 flamam. Filius appellatiuum nomen/ in i- & in e format uocatiuum. Tullius.
 Liuius Quanq̄ te Marce fili annum iam audientem Crathippum. Liuius Androni-
 Prifcianus cus referente Prifciano inquit. Pater noſter Saturni filie. Et notandum q̄ (ut
 ſcribit Prifcianus) nominatiuo pro uocatiuo/ ſiue euphoniæ/ ſiue metri gra-
 Lucanus tia nonnunq̄ utuntur auctores: ut Deus pro dee/ filius pro fili/ uel filie: cho-
 rus pro chore: agnus pro agne: populus pro popule: fluuius pro fluuie. Lu-
 canus libro primo. Degenero populus/ uix ſæcula longa deorum. Virgili/
 Virgilius us li. æneidos. iiii. Corniger heſperidum fluuius regnator aquarum.

De propriis nominibus deſinentibus in on.

Propria nomina græca in on terminata/ plerunq̄ latini in o transferunt: ut Tar-
 cho pro Tarchon: R. hapho pro R. haphon: Agamemno pro Agamemnon.
 Virgilius libro æneidos octauo. hinc Tarcho/ & Tyrrheni tuta tenebât. Idẽ
 Virgilius libro æneidos decimo. Partheniumq̄ R. apho/ & prædurum uiribus Orſen.
 Stadius Statius in achilleide. Conclamant Danaï: ſtimulatq̄ Agamemno uolentes.
 Prifcianus E diuerſo Græci/ teſte Prifciano/ Propria nomina latina terminata in o/ tra-
 ducere ſolent in on: ut Cicero/ Cato/ quod nos dicimus/ illi κικερω/ κατω
 transferunt.

De nonnullis nominibus propriis primæ/
 & tertie declinationis: & de quibusdam
 crescentibus una ſyllaba in genitiuo.

Declinari poteſt/ teſte Prifciano/ Achates huius Achatis uel Achatæ: Tigranes
 Prifcianus huius Tigranis uel Tigranæ. Simili modo Timarchides/ Oreſtes/ Heraclides/
 Drances/ Thucydides/ Mithridates/ Alcibiades/ Miltiades/ Calliphades/ Phi-
 liſtides/ Herculides/ Ariſtides/ Antidides/ Philonides/ Sotades/ Simonides/
 Agathargides/ Aſclepiades/ Heroclides/ Mneſides/ Comiades/ Euripides:
 Prifcianus & alia prope plurima. Hæc autem quo ad tertiam declinationem faciunt uo-
 catiuum in es/ & in e/ teſte eodem Prifciano. Præterea Chremes huius Chre-
 mis/ uel Chremetis: Thales huius Thalidis uel Thaletis. Sic Laches/ Pheres/ Da-
 res/ Apelles/ Agelles/ Ganges/ Hermes/ Rhamnes: qd Tortellius in Ortho-
 graphia hic Rhamnetes declinat. Adonis huius Adonidis/ uel Adonidis: Anu-
 bis huius Anubidis uel Anubidis. Sic & Buſiris/ Acis/ Paris/ Agis/ Serapis: & mi-
 ta alia. Decapolis huius decapolis uel decapoleos. Sic Neapolis/ Pentapolis/
 Nicopolis/ Conſtantinopolis. Hæreſis huius hæreſis uel hæreſeos: Iris hæ-
 ba huius iris uel ireos. Sic geneſis/ metamorphoſis. Pallas huius palladis uel
 pallados. Sic dorcas/ lampas/ dipſas/ hebdomas.

De compositis a capite/ & a corde.

Composita ab eo quod eſt caput/ ut præceps/ anceps/ biceps/ triceps/ ſecundũ
 Prifcianus analogiam in cipis ſingularem formant genitiuum/ teſte Prifciano. Ennius
 Ennius annalium xv.
 Occumbunt multi lætum ferroq̄/ lapig

- Liuius Aut intra muros/aut extra præcipe pro præcipiti/lapi pro lapide. Liuius.
 Seq; in alta maria præcipem dedit. Quod autem nunc incipitis genitiuum
 Plautus faciunt/id procedit ex eo q; antiqui ancipes & præcipes in recto proferebāt.
 Plautus Vnde Plautus in commorientibus ait. Saliam in puteum præcipes Idem in
 rudente. Post altrinsecus est securicula ancipes. Cōposita ab eo quod est cor/
 Priscianus suū formāt genitiuū singularē ut excordis/uæcordis. Veteres tñ teste Prisciano
 Cælius solebant genitiuo similem in his proferre nominatiuum. Cælius in Cratino.
 Pomponius Modo fit obsequens/hilars/comis/communis/concordis. Pomponius in sa
 tyra. Blanda/fallax/superba/impotens/discordis.

De iis dictionibus quæ in e & in i/
 ablatiuum singularem terminant.

Nomina terminata in uis/ut auis/cuis/clauis/peluis/nauis/in guis/ut anguis/
 ūguis/in gnis/ut ignis/in ctis/ut lactis/uectis/in mnis/ut ānis/& alia fere oīa/
 quorum extrema syllaba in is definit/a duabus incipiens cōsonantibus/quæ

- Priscianus scilicet non crescunt in genitiuo/ut febris/restis/postis/teste Prisciano formāt
 ablatiuum singularem in e/& in i: præterq; uestis/& pestis: quæ solum in e/
 Alexander ablatiuum faciunt: apud quem exempla sunt plurima. Alexander autem ex
 cepit etiam testis/dicens.

- Testis cum peste per e fit iuncta sibi ueste. Sunt qui etiam addunt nomina in
 rs terminata/q; scilicet in e/& in i mittant ablatiuum/ut ars/mors/pars/sors.
 Lucretius Lucretius libro quinto. Et libella aliqua si ex parti claudicat hilum / Omnia
 Virgilius mendose fieri/& obstypa/necessum est. Virgilius georgi. iiii. Sunt quibus ad
 portas cecidit custodia sorti: ubi nonnulli datiuum esse uolunt pro ablatiuo
 positum. Comparatiua etiam/teste eodem Prisciano/faciunt ablatiuum i e/
 & in i: quia antiqui neutrum genus in or proferebant. Vnde Valerius Antias

- Valerius xi. annalium ait. Prior bellum quod cum iis gestum erat. Idem in eodē libro.
 Valerius Commemorant Graccho scædus prior Pompeianū non esse seruatum.

De dictionibus in genitiuo plurali syncopatis.

Pœtæ & oratores/eas dictiones/quarum genitiuus pluralis in ium/uel in orū/
 secundum analogiam formatur/concidere solent: ut nummum pro nūmo/
 rū: deū p deorū: uirū p uiroꝝ: libellū p libellorū: denariū p denariorū: fociū
 pro fociorū: talentum pro talentorū. Similiter adiectiua quoq; concidunt: ut
 Plinius senum pro senorū: denū pro denorū: quadragenum pro quadragenorum:
 paruū pro paruorū: magnanimum pro magnanimorū. Plinius libro. xxxvi.
 naturalis historiae. Atq; adeo duodequadragenū pedum Lucullei marmoris
 Statius in atrio Scauri collocari. Duodequadragenū dixit/pro duodequadragenorū
 hoc est triginta & octo. Statius libro thæbaidos primo.

- Portarum in biuio lateri duo corpora paruū Dependēt/pro paruorū: Virgi
 Virgilius lius libro æneidos. iiii. magnanimum quondā generator equorū pro magnani
 morū. Idem fit in pronomibus meū/ tuū/ suum/ nostrū/ uestrū. Plautus i tri/
 Plautus nu. Ut rem patriam/ gloriā maiorū meū/ pro meorū. Idem in pœnulo. Et qd
 Plautus meministi tuū parentū nomina / pro tuorū. Idem in menæchinis. Auertit præ
 dam ab hostibus/ nostrū salutē fociū/ pro nostroꝝ/ fociorū. Simili quoq; mo/
 do/ omnia in ans/ uel in ens terminata participia/ concidi possunt: ut amantiū
 pro amantiū: legentiū pro legentiū. Virgilius libro æneidos. vii. Vincla recu/
 Virgilius' fantū / & sera sub nocte rudentū/ pro recusantium/ & rudentiū. Parens cōmu
 nis generis/ parentiū facit secundū analogiā/ teste Prisciano/ Tulliū inducen
 Priscianus te dicentē de suppliciis. Nā uiuos præfectos/ sine ulla causa/ de complexu pa
 Tullius rentiū suoꝝ/ hospitū/ ad mortē/ cruciatūq; rapuisti. Frequentius tñ per synco
 pā parentū dicimus/ q; parentiū. Pari modo manū pro manuū/ currū pro cur
 ruū/ duū p duorū proferimus. Noīa quoq; terminata in as/ secundū analo
 Priscianus giā/ teste Prisciano formant genitiuū pluralē in ium: etsi per concisionē fre
 quentissime in um efferantur: ut penas penatū pro penatiū: ciuitatū pro ciui/
 tatiū: probitatū p probitatiū. Sic & alpestrū enuntiamus pro alpestriū: ter
 Ouidius restrum pro terrestrium: cælestūm pro cælestiū. Ouidius in fastus.

Syllius
Priscianus
Tullius
Ovidius

Frigida caelestum matres Arethusa uocauit. Sic etiam caelicolum/ruricolu/
agricolum/christicolum/pro caelicolarum/ruricularum/agricolarum/chri
sticolarum dicimus. Syllius libro secundo. Caelicolum magnas uoluebat co/
scia curas. Similiter uatum pro uatium: & nonnuq̄ sedum pro sedium: me/
sum pro mensium: teste Prisciano/Tullium referente dicentem pro Sextio.
Vestrarum sedum/templorumq; causa/pro sedium. Et Ouidius libro me/
tamorphoseos xi/ait. Et quos sustinui bis mensu qnq; labores/p mensium.
De nonnullis dictionibus/quā in iam/& inorum.

Pluralem mittunt genitiuum.

Salustius
Mafurius
Verrius
Modestus

luminibus/luminu. Noia quā datiuu pluralē in bus mittunt nuq̄ genitiuu
eiufdem numeri syllaba creuisse patiuntur. sed aut totidem habet ut moni/
libus monilium: aut una syllaba minus est ut Carminibus carminum. Sic er/
go saturnalibus rectius saturnalium/q̄ saturnaliorum. Sed qui saturnalioru
dicunt/auctoritate magnorum muniuntur uirorum. Nam & salustius in ter/
tio historiarum/bacchanaliorum. dixit. Et Mafurius/uinaliorum (inquit) di/
es Ioui sacer est. Verrius Flaccus in eo bello qui Saturnus inscribitur/satur/
naliorum (inquit) dies/apud Graecos quoq; festi habentur. Et Iulius Mode/
stus de feriis ait. Antias Agonaliorum repertorem Numam Pompilium re/
fert. Haec enim nomina quā sunt festorum dierum neutralia/carentq; nume/
ro. singulari/duersae conditionis esse uoluerunt ab iis nominibus quā utro/
q; numero figurantur. Compitalia eni/& bacchanalia/& agonalia/& uina/
lia/& reliqua his similia/ festorum dierum nomina sunt: nec singulariter no/
minantur: aut si singulari numero dixeris/non idem significabis/nisi adie/
ceris festum: ut bacchanale festum: agonale festum: & reliqua: ut iam non po/
sitiuum sit: sed adiectiuum: quod Graeci επιθετον uocant. Animati sunt ergo
ad faciendam discretiue in genitiuo casu: ut ex declinatione exprimeret
nomen sollenis dici: scientes in nonnullis saepe nominibus datiuo in bus ex/
cunte/nihilominus genitiuum in orum finiri: ut duobus duorum: ambobus
amborum. Ita & uiridia quom̄ ἀπιθημιου Top accipiuntur/genitiuum in ium
faciunt: ut uiridia prata uiridium pratorum. Quom̄ uero ipsam loci uiridita/
tem significare uolumus/uiridiorum dicimus: ut quom̄ dicitur/formosa fa/
cies uiridiorum. Tunc enim uiridia Positiuum ponitur: non adiectiuum. Ta/
ta autem apud ueteres fuit licentia huius genitiui/ut Asinius pollio uectiga/
liorum frequenter usurpet: cū uectigal non minus dicitur/q̄ uectigalia. Sed
& cum legamus/laeuacq; ancile gerebat/tamen & anciliorum relatum est. Vi/
dendum ergo ne magis uarietas delectauerit/q̄ ut adamussim uerum sit/se/
storum dierum nomina sic uocata. Ecce enim & praeter sollenniū dieru uoca/
bula/alia quoq; sic declinata reperimus/ut praecedens sermo patefecit/uiri/
diorum/& uectigalioru/& anciliorum. Sed & ipsa festoru nomina secundu
regulam declinata apud ueteres reperio. Siquidem Varro ferialiu diem ait a
ferendis in sepulchra epulis dici. Non dixit ferialiorum. Et alibi/floralium/
non floraliorum ait: cū idem non ludos florales illic/sed ipsum festum flora/
lia significaret. Mafurius/dies (inquit) eam noctem deinceps quā in sequen/
tem diem qui est lucariu. Non dixit lucarioru. Itemq; liberaliu multi dixeru/
non liberalioru. Vnde pronuntian dū est ueteres indulisse copiae per uarieta/
tem: ut dicebant exanimos exanimos: inermes inermos: tum ilaros atq; ilares.
Et ideo certu est licito & saturnaliu/& saturnalioru dici: cū alteru regula cum
auctoritate/alteru etfi folla/sed multoru defendit auctoritas. Haec omnia

Asinius

Varro
Varro
Mafurius

Macrobius
Marcellus
Salustius
Iuuenalis
Horatius
Cicero
Gellius

Macrobius in saturnalibus. Sic & Marcellus ait. Bacchanalioru pro baccha/
naliu dicebant: sicut uectigalioru: compitalioru: noualioru: uulcanaliorum.
Salustius historiaru li. iiii. Curio uulcanalioru die ibide moratus. Iuuenalis.
Incipit optare/& totis quinquatribus optat: cuius genitiuus erit quiquatriu.
Et Horatius in epistolis. At potius puer ut festis quinquatribus olim. Cicero
in epistolis. Ita tumultuosae conciones/ita molestae quinquatriis afferebantur: cu
ius genitiuus erit quinquatrioru. Gellius libro quarto noctiu atticarum. Hoc
ius sponsalioru obseruatu dicit Seruius Sulpicius ad id tempus/quo ciuitas

uniuersa/Latio lege Iulia data est.

De iis dictionibus quæ in is/ & in es/ Pluralē accusatiuū faciunt.

Omnium nominum quæ genitiuum similem habent nominatiuo singularē pluralis accusatiuus in es/ & frequentius in is/ terminari solet. Simili quoque modo accusatiuum formāt eiusdem formæ semper pluralia: ut Virgilius li. æneidos tertio. Tris adeo in certos cæca caligine soles Erramus pelago. idem libro æneidos quarto. aut manis credis curare sepultos. Hæc regulam tradidit Seruius: & post Seruium Priscianus. In er quoque desinentia quæ in i singularē terminant ablatiuum pari modo/ & quidem frequentius in is/ rarius in es/ accusatiuū pluralem faciunt. Virgilius li. æneidos. xii. spargitque salubris Ambrosiæ succos: ubi salubris/ interprete Prisciano/ accusatiui casus est: licet & genitiui singularis esse possit. Idem Virgilius libro æneidos. xi. metuēsq; moneret Acris esse uiros. Imber etiam/ quia habet in i ablatiuū singularem/ non modo in e/ (ut est apud Virgiliū/ & uento pulsatus/ & imbris) format cū suis cōpositis accusatiuum pluralem in is/ sicut in es. Virgilius libro æneidos. xi. Quom fremit ad caulas/ uentos perpeffus/ & imbris. Horatius in epistolis. Me quater unde sciat nunc impleuisse decembris. Eodem modo accusatiuum terminant pluralem in ns/ & rs desinentia. Virgilius georgico. ii. Aggredior sanctos ausus recludere fontis. Idem libro æneidos. xii. penitusque cauernas Ingentis/ utrumque armato milite complent. Terentius in heauton. Peto parentis meos ut cōmonstres mihi. Marcus Manilius in primo sui operis carmine. Carmine diuinis artis/ & cōscia fati Sydera/ diuersos hominū uariātia casus/ Cælestis rationis opus/ deducere mūdo Aggredior. Virgilius li. æneidos. vii. Hic locus est/ partis ubi se uia findit in ambas. Plus etiam/ & lis/ teste Prisciano/ tam in is/ q̄ in es/ accusatiuum formāt pluralem. Horatius in epistolis. Quom tibi sol rapidus pluris admouerit auras. Cicero in frumentaria. Seda sit etiam litis illorum.

De genitiuo singulari/ & datiuo nominum quartæ/ & quintæ declinationis.

Gellius Antiqui/ teste Gellio libro quarto noctium atticarum/ nomina masculina/ & foemina quartæ ordinis/ hoc modo declinare solebant: senatus/ fluctus/ domus/ anis/ genitiuo huius senatus/ fluctus/ domus/ anis: datiuo huic senatus/ fluctu/ domu/ anu. Quod & Varro/ & Nigidius/ & Priscianus libro. vii. tradiderunt. Vnde idem Varro rerum rusticarum libro secundo/ ait. Eius enim saluam esse fructus ueneno. Idem in Tampheminhippo. Perrexit in interiores partes domus. Idem de uita patrū libro primo. Primum de re familiari: secūdo de uictus consuetudine. Cato de liberis educandis libro. ii. Quæstius causa deridebant res suas pueris. Terentius in heauton. Eius anis causa (ut opinor) quæ erat mortua. Cato de liberis educandis. Eam nutricem oportet esse adolescentem. Anis enim ut sanguis deterior/ sic & lac. Cæsar in anticatone. Minus arrogantia/ superbiaque/ dominatque/ pro dominatui. Virgilius libro æneidos primo. Parce metu Cytherea. Idem in georgicis. Quod nec cōcubitu indulgent/ pro concubitu. Lucillius. Quod sumptum/ ac epulas uictu præponis honesto. Veteres etiam testibus Marcello in dictionibus progenii/ & pernicii/ & Gellio libro octauo noctium atticarum/ nomina quintæ declinationis hoc modo declinabant: facies/ fames/ dies/ genitiuo huius facii/ famiidii. Quin etiam testibus eodem Gellio libro præfato/ & Casellio/ genitiuo huius facies/ fames/ dies/ dicebant. Tullius pro Sextio. Equites nō daturos illius dies poenas/ pro diei. Ennius annalium. xvi. Postremæ longinqua dies confecerat ætas/ pro postremæ diei. Virgilius. Munera/ læticiamque dii/ pro diei: quod imperitiores legunt dei. Cato in oratione de bello Carthagenensi. Pueri/ atque mulieres extrudebatur/ fami causa/ pro famei. Sisenna libro historiarum. vi. Romanos isferendæ pernicii causa uenisse. Pacuius. Pater supprime nostræ progenii patres/ pro progeniei. Cnæus libro iliados. xiii. An maneat specii simulacrum in morte silentum/ Idem. libro iliados. xxi. Altera pars acii uitalent fluminis undas. Gracchus de legibus promulgatis. Ea luxurii causa aiunt

Gracchus
Lucillius
Lucillius
Salustius
Salustius,
Ovidius
Ovidius
Virgilius

Cæsar

institui. Alio item modo declinare solebant uetustissimi: facies huius facie: dies huius die. Lucillius in satyris. primum facite quod honestæ. Tantis accedit. Idem in. vii. qui te Diligit ætatis facieq; tuæ se fautorem Ostendat. Salustius in Iugurtha. Vix decima parte die. Idem li. historiarum primo. At inde nulla munitionis/aut requie mora processit ad opidum/p requieci. Ovidius libro metamorphoseos tertio. Prima fide/uoctsq; ratæ tentamina sumpsit/pro fidei. Idem li. metamor. vi. Vtq; fide pignus dextras utriusq; poposcit/p fidei. Virgilius georgi. ii. Libra die/somniq; pares ubi fecerat horas/pro diei. Hoc autem modo postremo quintæ declinationis nomina declinanda esse putat Cæsar libro de analogia.

De nominibus terminatis in icus.

Terentius
Priscianus
Cato
Cato
Accius

Magnificus/honorificus/munificus/nō ex se gignūt cōparatiuos/suplatiuosq; sed ex aliis quæ in usu non sunt: ac ne possunt quidem esse magnificens/honorificens/munificens. Mirificus tamē mirificor format & mirificissimus. Terentius. Mirificissimus est patruus tuus. Beneficus ē beneficior facit/te Prisciano: & beneficissimus/Cato contra Thermū. De Ptolemæo rege optimo/atq; beneficissimo. Idem Festo referēte munificior protulit/ & munificus. Et Accius li. scūdo Didascalicon ait. Atq; magnificentissimo/excellentissimoq; honore. Omnia ergo sic a facio cōposita/hæc regulā sequuntur/mirificus/beneficus/maleficus/ueneficus/terrificus/horrificus/uulnificus/tabificus/lucrificus/pacificus/morbificus/sacrificus/asciticiūq; cōparatiuū/suplatiuūq; habēt: ut magnificentior magnificentissimus: munificētor munificētissimus: aliquando aut & suū cōparatiuū/suplatiuūq; ut supra diximus. Sunt & eiudē naturæ cōposita a dico/ & a loquor: ut benedicus/maledicus/fatidicus/ueridicus/salsidicus/iuridicus/magniloquus/altiloquus/uaniiloquus/multiloquus/fatiloquus/grandiloquus/doctiloquus/uerfutiloquus/dulciloquus/suauiloquus. Nam hæc in entior cōparatiuū/ & in entissimus suplatiuū mittunt: ut maledicentior maledicentissimus: magniloquentior magniloquentissimus. Verum horum positiua possunt esse tum participia tum nomina: ut maledicens/maledicus/magniloquens/ & magniloquus: quod in cōpositis a facio nō fit: quæ participia esse nō possunt: cum hæc fuerit futura uera uox/magnificiens/beneficiens/honorificiens: quod nusq; lectum est.

De relatiuo quādoq; cum antecedente/quādoq; cum sequēte iuncto: & de alio quodam loquendi genere.

Salustius
Liuus
Quintiliāus
Virgilius

Relatiuū respondet antecedenti. Valerius Maximus libro. v. Antea senatus assiduam stationem/co loci peragebat: qui hodie sencaulū appellatur. Aliquādo non respondet antecedenti/neq; in genere/neq; in numero/utiq; quom reflectitur eius sententia ab antecedente ad sequēs substantiuū. Salustius. Locus est in carcere/quod Tulianū dicitur. Liuus. Anxur fuit/quæ nunc Tarachynæ sunt. Quintilianus. Resistā iis/qui omīssa rerū (qui nerui sunt) in causis diligentiā/quodā inani circa uoces studio senescunt. Virgilius. Nec partē poluere suis/quæ maxima turba est. Et i epistola ad Gallatas sexto capi. legitur. Nō dixit/ & feminibus/quasi in multis: sed quasi in uno/ & femini tuo: q est Christus. Diuersum huic genus est: quom respondet antecedenti/cum deberet respondere sequēti substantiuo. Terentius. Ecyra est huic nomē fabulæ. Et hoc per nominatiuū. Per genitiuū. Salustius. Cui nomē obliuionis cōdiderāt. Per datiuū. Liuus li. xxii. Scipio cui Aphricano fuit cognomen. Virgilius. At puer Ascānus/cui nūc cognomē Iulo. Idem in georgicis. Plurimus alburnū uoluitans cui nomen asilo. Idem. Est ē flos in pratis/cui nomen amello. Aliquādo sine relatiuo. Liuus li. primo. Faustulo fuisse nomē ferunt. Solinus de mirabilibus. Lapis iste in aqua mollis est: humo duratur exemptus. Nūq; duo si mul repiuntur: inde unionibus nomen datur. Per accusatiuū. Virgilius. Aeneadaq; meo nomen de nomine fingo. Respondet etiam relatiuū quādoq; sequenti substantiuo. Quintilianus. Notum est/quid Glyconi acciderit/cui Spiridion fuit cognomen. Alius loquendi modus. Tullius i rhætoricis. Sulpicio cui paulo ante omnia credebant/eum breui spacio non modo uiuere sed etiā

Terentius
Salustius
Liuus
Virgilius
Virgilius
Virgilius
Liuus
Solinus
Virgilius
Quintiliāus
Tullius
Tullius

Horatius sepelliri prohibuerunt. Idem in Salustium. Nunquid quos protulit Scipiones
 Ovidius & Metellos/ante fuerunt aut opinionis/aut gloriae Horatius. Quis non ma-
 larum quas amor curas habet/Hæc inter obliuiscitur? Ovidius. cecidere ma-
 nu quas legerat hærbas.

De nonnullis constructionibus.

Virgilius Terentius in adelphis. Aperite aliquis actutum hostium. Virgilius. Viuite fœ-
 lices/quibus est fortuna peracta lam sua. Hic loquendi modus inauditus est:
 nec usq̄ alias lectus. Neq̄ enim hic sua pro eo quod est propria accipi potest.
 Non enim proprie dicimus: est mihi/aut est tibi/suus scribendi mos: cū tamē
 dicamus: est mihi/aut est tibi/proprius scribendi mos. Alias cōgrue dici pōt-
 qd̄ & Terentius protulit in Phormione: quod homines/ tot sententiæ: suus
 cuiq̄ mos est. Virgilius. trahit sua quenḡ uoluptas. Hieronymus in libro. iiii.
 Hierōymus regum capitulo quarto. Vade/ & uande oleū: & redde creditori tuo. Tu autē
 Gasparinus & filii tui uiuite de reliquo. Hanc/uel similem cōstructionem/ in regulis suis
 Alexander Gasparinus improbat: quale est etiam illud Alexandri. Cumq̄ tuis locis ora-
 te facer Dionysi. Sed Hieronymi haut dubium præualet auctoritas: & Virgi-
 lii dicentis Egregiam uero laudem/ & spolia ampla refertis Tuq̄ puerq̄ tu-
 Plautus us. Plautus i casina. Eriam ne habet Casina gladium? habet/ sed duos: quibus/
 altero te occisurum ait/ altero nillicum. Alius dixisset quorum: non quibus.
 Occisurum autem hoc in loco futurū est infinitiui modi/ ut cito edocebimus.
 Horatius Horatius. Tu quid ego/ & populus mecum desyderet/ audi. Bocetius. Nihil
 Bocetius imbecillius homine/ quos morsus muscularum necat. Virgilius. pars arduus
 Virgilius altis Puluerulentus equis furit. Idem. pars grandia trudunt Obnixæ frumen-
 ta humeris/ scilicet formicæ. Idem libro æneidos. ii. Pars hominum ualidi tur-
 res & moenia scandūt. Horatius. lactamus iam pridem ornīs te roma beatū.
 Virgilius Nam hic omnis Roma nominatiui casus est. Quinquagesimo quoq̄ año iubi-
 læū esse dicunt: q̄ omni quinquagesimo anno. Quotusquisq̄ homo dicitur/
 Horatius pro quot homines.

De quodam loquendi genere.

Dicimus undeuiginti/ duodeuiginti: undetriginta/ duodetriginta: undecentū/
 duodecentum: hoc est uno/ aut duobus demptis de uiginti: de triginta: de cē-
 Pompeius tum. Hic loquendi modus (ut scribit Pompeius) a græcis tractus est. In legen-
 da sancti Martini legitur. Cum factus esset annorum duodeuiginti: hoc est de-
 Plinius cem & octo. Quo quidem locutionis genere uti possumus etiā per denomi-
 natia tam genitiui/ q̄ ablatiui casus. Plinius li. xxxvi. naturalis historiæ. Atq̄
 adeo duodequadragesimum pedum Lucullei marmoris in atrio Scauri collo-
 cari. Duodequadragesimum dixit/ pro duodequadragesimorum: hoc est triginta
 & octo. Liuius li. primo. Duodequadragesimo ferme anno/ ex quo regnare
 Liuius coeperat Targnius: id est octauo & trigesimo. Varro rerum humanarū li. xvi.
 Varro Mortuus est anno duodeuigesimo primo: hoc est decimo & nono. Cato li.
 Cato quarto originum. Deinde duodeuigesimo año post dimissum bellum/ quod
 quattuor & uiginti años fecit/ Carthaginenses sextum de scedere decernere.
 Gellius Gellius li. x noctium atticarū. Idq̄ in principio libri dixisse Coeliū: & Quadri-
 garium Claudiū in libro undeuigesimo: hoc est libro. x. & nono.

Casus pro casu positus.

Tullius Genitiuus casus pro nominatiuo nonnunq̄ ponitur. Tullius libro primo de di-
 Tullius uinatione. Quom illius diei mihi uenit in mentem. Genitiuus pro ablatiui.
 Tullius in rhætoricis. Oratoris officium est/ de iis rebus posse dicere/ quæ res
 ad usum ciuilem moribus ac legibus constitutæ sunt cum assensione auditorū/
 quo ad eius fieri poterit/ id est q̄tum ab eo. Datiuus p̄ ablatiui. Tullius in phi-
 lipicis. Quis enim audeat luci/ & militari uia/ pro luce. Virgilius.
 Nemo ex hoc numero mihi non donatus abibit/ pro a me. Accusatiuus pro
 nominatiui. Virgilius. Urbem q̄ statuo uestra est. Hieronymus in loāne. Ser-
 Hierōymus monem quem audistis non est meus. Et iterum. Et hunc quem habes non ē tu
 Plinius us uir. Nominatiuus pro uocatiui. Plinius libro. vii. Salue primus omnium/
 Virgilius parens patriæ appellate. Virgilius. Natæ meæ uires/ mea magna potentia so-

Laurentius Sed nequaquam tantum relictum est quantae summæ dānatus fuerat. Hæc Laurē
 Cōstantinus tius. Reus genitio & ablatio iungitur. Constantinus imperator. Sic semp
 nostra contra hostes certamina in præliis sterisse nūcupatur. ut reus esset legi
 bus & capitali sententia puniretur quicumque aliquem occidisset infantem. Et
 paulo post. Ne finis legibus rei qui pugnando fideliter de omnibus genti
 bus meruimus esse uictores. Virgilius. Constituam ante aras uoti reus.

Virgilius De singulari numero cum plurali iuncto.

Donatus Antiqui testibus Donato in terentiū & Marcello singulari numero cum plu
 Marcellus rali iunxerunt: ut præsentibus absente pro absentibus: qui for
 Marcellus tallis (ut idem dixit Marcellus) monoptota formæ ablatiui sunt. Terentiū in
 Terentiū Eunucho. Neque quid profecto absente nobis turbatum est domi. Pomponius.
 Pomponius Quid enim apud forum præsentibus mihi uendit. Idem. Sine ergo istac
 Pomponius præsentibus amicis det coenam. Næuius. Medicato uolumus dona donare præ
 Næuius sente omnibus. Accius in Melanhippo. Est res aliqua quæ præsentibus his prius
 Accius matura institit. Plautus in Amphitryōe. Nec nobis præsentibus aliqis quisquam nisi
 Plautus seruus. Aphranius in actione. Adest sic hanc absente nobis iuuerit puer.

Aphranius De quibusdam nominibus quæ genitio iunguntur.

Priscianus Omnia nomina quæ obtineri uel desiderari aliquid ostendunt ut copiosus opu
 lentus capax tenax auidus auarus studiosus teste Prisciano in minori uo
 lumine genitio requirunt. Simili modo timidus dubius expertus nescius
 Horatius ignarus cupidus rapidus doctus peritus prodigus fidus genitio expo
 Virgilius stulant. Horatius in primo carminum. Regulum & Scauros animæque ma
 gnæ prodigum. Virgilius li. æneidos. xii. Præterea regina tui fidissima dextra
 Occidit ipsa sua. Dicimus tamen & iure sicut iuris peritus. Fides item tam da
 tiuo quæ genitio iungi potest: sic cōmunis socius comes cognatus consangu
 neus affinis par similis propinquus uicinus æquus amicus commilito cō
 tubernalis cliens ancilla patrōus seruus famulus dominus herus rex dux
 imperator satelles armiger miles tyrannus fluuius pater auus frater so
 ror nepos patruus auunculus nouerca amita & alia prope plurima: quæ
 tam datiuum quæ genitium regere possunt.

De pauper egenus inops diues plenus refertus oneratus
 uacuus anceps præceps.

Pauper egenus inops diues plenus tam genitio quæ ablatio iungi possunt
 ut exemplorum plena sunt omnia. Refertus etiam & oneratus genitium re
 gunt non ablatiuo modo. Cicero pro lege Manlia. Referto prædonum mari.
 Cicero Varro de uita patrum libro quarto. Ipsa Italiae opida sunt uastata: quæ prius
 Pacuuius fuerunt hominum referta. Et Pacuuius referente Marcello ait. Postquam est onera
 Laurentius tus frugum. Vacuus etiam tam genitio quæ ablatio regere potest: etsi Lau
 Horatius rentius libro elegantiarum ablatio solum iungi debere tradiderit. Horatius
 Salustius libro. ii. sermonū. Sic uacuum cerebri populū phæaca putauit. Salustius i lugur
 tha. Ager autem aridus & frugum uacuus. Simili modo cum ablatio constru
 Virgilius tur anceps & præceps: & cum genitio. Virgilius libro æneidos nono.
 Et præceps animi Mars: & Mauortius heros pro præceps animo.

De id genus.

Id genus pro eius generis (quod fere simile nomen exprimit) pulchre & usitate
 dicitur: ut multa sunt id genus monstra: & de multis id genus rebus loquimur.

Laurentius Quod etiam tetegit Laurentius libro elegantiarum.

De mutatione litterarum.

Priscianus Antiqui teste Prisciano proferebant amplexi pro amplecti: animaduerti pro
 animaduerti: aduersus pro aduersus: uortex pro uertex: carnifex pro carni
 flex: libens pro libens: pessum pro pessimus: plostrum pro plastrum: cotes
 pro cautes: austrum pro ostrum: osculum pro osculum: faciundū legundū
 dicundum repetundū: & cætera a tertia coniugatione gerundia: quæ & a mo
 dernioribus eadem nonnunquam prolatione efferuntur.

De dictionibus concisis.

Quod nunc dicitur primas opimas Rauennas Capenas Aquinas ab antiquis

Priscianus teste Prisciano declinabatur hic & hæc Raennatis & hoc Raennate: Capenatis Capenate. Vnde Titinius referente Marcello ait in psaltria. Ferentina-
tis populus græca studet. Et in legenda sancti Leonis papæ habetur: R. est
tuta ē ecclesia Raennatis sub ordinatione sedis apostolicæ.

De accusariuo pro genitiuo.

Priscianus Dicimus teste Prisciano Latonas pro latonæ: familias/æscas/monetas/terras/
fortunas/uias/pro familiæ/uel familiarum:æscæ/uel æscarum:monetæ/uel
monetarum:terræ/uel terrarum:fortunæ/uel fortunarum:uiæ/uel uiarum.
Salustius Salustius in Catelina: Si filii familiarum quorū nobilitate maxima pars erat
Brutus parentes interficerent. Brutus de officiis. Itaq; patres familiæ domini sumus.
Cicero Cicero in frumentaria. Qui digni sunt patribus familias uiris bonis atq; ho-
Laberius nestis. Laberius in odyssea. Atq; æscas habemus mentionē/pro æscæ/uel æs-
Laberius carū. Idē. Nam diuinamonetas filiā docuit/pro monetæ/uel monetarum. Idē.
Næuius Cumq; eos filios Latonas/pro Latonæ. Næuius in carmine belli punici/ filii
Næuius terras dixit/pro terræ. Idem. Venit in mentem hominum fortunas/pro for-
Cicero tunæ. Quale est illud Ciceronis libro primo de diuinatione. Quom illius di-
Ennius ei mihi uenit in mentem: hoc est genitiuus pro nominatiuo/ illius dici/ pro il-
Salustius le dies. Ennius annalium. xvii. Dux ipse uias/pro uiæ/uel uiarum. His adiu-
Asper gere possumus custodias pro custodiæ/uel custodiarum: ut est apud Salustiu.
Seruius Castella custodias thæsauroꝝ/pro custodiæ/uel custodiarū/ ut Asper ex-
ponit/ & Seruius super librum. xi. æneidos.

De quibusdam nominibus geminatis: & de quib; & uterq;

Quantusquantus pro quantuscunq; dicitur: sic qualisqualis pro qualiscunq; quot
quot pro quotcunq; quotusquisq; homo pro quot homines: quisq; pro qui-
Virgilius cunq;. Virgilius libro æneidos. xii. Dant sonitum spumosi amnes: & in æquo
ra currūt. Quisq; suum populatus iter. Populatus singulari numero. Sed plu-
Virgilius rali numero populati melius dixisset Virgilius/ si uersus stare potuisset/ ut in
Liuius Eodem libro. Pro se qsq; uiri sūma nitūtur opum ui. Liuius. Ausi sumus cum
Ouidius parentibus certare quæq; ciuitas suis. Ouidius de remedio. Vtraq; formosæ
Ouidius paridi potuere uideri. Idem alibi. Miscuimus lachrymas mæstus uterq; suas.
Horatius Horatius. Legati magnis missi de rebus uterq;.

De in auro/ & in æs.

In marmore incisæ sunt litteræ: in gēma: & lapide: in auro: magisq; in marmore
Laurentius in gēmam: in lapidem: in aurum. E diuerso in æs (ait Laurentius) magisq; i ære/
Cicero dicente Cicero. Sed tantummodo dictis acta Cæsar's firma erunt: quæ ille
Liuius in æs incidit. Liuius li. tertio. Leges in æs incisas/ in publico proposuerūt. Ve-
Ouidius rum & in ære Laurenti dici potest. Vnde Ouidius libro fastorum primo ait.
At bona posteritas pupim formauit in ære.

De nonnullis nominibus reciprocis/ & auersis.

Gellius Formidolosus teste Gellio li. viii. noctium atticarum/ is dicitur/ qui formidat: Formido-
& qui formidatur. Inuidiosus/ qui inuidet: & cui inuidetur. Suspiciosus/ qui losus
suspicatur: & qui suspectus est. Ambitosus/ qui ambit: & qui ambitur. Gratio Inuidiosus
sus/ qui adhibet gratias: & qui admittit. Laboriosus/ qui laborat: & qui labo- Suspiciosus
ri est: apud quem multum exemplorum inuenies. His addi potest operosus/ Ambiciosus
Ouidius qui scilicet operatur: & qui operæ est. Ouidius heroidum. Fallere credentem Gratiofus
Ouidius non est operosa puellam Gloria. Idem libro præfato. Viginti fuluos opero- Laboriosus
Gellius so ex ære lebetes. Simili mō/ teste eodem Gellio/ ignarus is dicitur/ qui igno- Operosus
rat: & qui ignoratur. Infestus/ qui malum infert. & cui impendet malum. Sic Ignarus
Seruius nescius/ qui ignorat: & qui iguoratur/ teste Seruio. Sic æmulus/ qui aliū æmu- Infestus
Horatius latur: & quem æmulatur alius. Horatius in epistolis. Rupit hiarbitam Tima Nescius
Salustius genis æmula ligua/ pro æmulata. Simili modo falsus qui fallit: & qui fallitur. Aemulus
Terentius Salustius. Ambitio multos mortales falsos fieri cœgit. Passiue autem/ Teren- Falsus
Scaurus tius. Carine falsus est: id est deceptus.

De terminatis in bundus.

Nomina in bundus/ ex similitudine etymologiā trahere dixit Scaur⁹ antiquus
Seruius grammaticus: cuius opinionem secutus est Seruius super quintum/ sextum/

Lactantius & decimum æneidos: & Lactantius grammaticus super quintum thæbaidos:
 Priscianus & Priscianus: ut uitabundus similis sit uitanti: prædabundus similis prædan-
 Priscianus ti: furibundus similis furenti: ridibundus similis ridenti: populabundus simi-
 Casellius lis populanti: rubicundus pro rubibundus teste Prisciano similis rubenti. At
 Marcellus uero Casellius per participium exponit in commentario lectionum antiqua-
 rû ita scribens. Ludibundus/errabundus/ridibundus idem est qd' ludens/er-
 rans/ridens. Simili quoq; modo exponit Marcellus has præcipue dictiones:
 ut moribundus dicatur moriens: errabundus errans: deplorabundus deplo-
 Gellius rans: uolutabundus uolutas: uitabundus uitans. In hanc etiam sententiam du-
 nata in bundus (ut ait) uehementiam significant: quod idem e/acsi diceret: idē
 Lucretius significant: quod & participia frequentatiuorum: ut risitans/erratitans popula-
 titans. Lucretius libro. vi.
 Verfabundus enim turbo descendit: et illam
 Pompeius Diducit pariter lento cum corpore nubem: id est uersans. Quod etiam Pom-
 Næuius peius exponit apertius. Ait enim i dictionibus a c littera incipientibus. Casibū-
 dus id est crebro cadens. Vnde Næuius referente Varrone libro primo de ana-
 logia ait. Risi egomet me casibundum ire ebrium: hoc est crebro cadetem/
 Laurentius interprete (ut diximus) Pompeio. Hanc est opinionem sequitur Laurentius libro
 Tortellius elegantiarum: & Tortellius in commentariis orthographiæ: quæ (pace contra-
 dicentiū dixerim) firmior & certior est. Quod etiam uno hoc exemplo pro-
 Salustius bamus. Salustius in Iugurtha. Ipse quasi uitabundus per saltuosa loca & tra-
 Seruius mites/exercitum ducere. Hoc exemplum Seruius affert in testimonium sui
 erroris: quod haud dubium nostræ sententiæ magis confert q̄ suæ. Quid enī
 Priscianus addidisset Salustius quasi quod similitudinem imaginemq; significat si uita-
 bundus per se similitudinem significaret. Quid q; Priscianus nostram etiam
 contra seipsum opinionem tenetur. Nam (ut diximus) rubicundus (inquit) p
 rubibundus ponit. Nunc qd' rubicundus rubenti similis dicitur an rubens: cer-
 te rubens. Vnde Virgilius in culice ait.
 Calphurnius Et rosa purpureo crescit rubicunda colore. Calphurnius egloga quarta. Et po-
 tius glandes/rubicundaq; collige corna.

De nonnullis dictionibus quæ in bonam & malam partem accipi possunt.

Gellius	Quædam (inquit Gellius libro. xii. noctium aticarum) satis nota sunt duas inter se res contrarias significare & capere: ut tempestas/ualitudo/facinus/dolus/gratia/industria. Hæc enim fere iam uulgatum est ancipitia esse. Periculū etiam & uenenum & contagium non uti nunc dicuntur pro malis tantum dicta esse. Multum exemplorum eiusmodi reperies. Sed honorem quoq; me- diam uocem fuisse & ita appellatum esse ut etiam malus honor diceretur: & iniuriam significat. Hæc Gellius. Vnde Virgilius ait.	Tepestas Valitudo Facinus Dolus Gratia Industria Periculum Venenum Contagiū Honor
Virgilius	Præcipites atra ceu tempestate columbæ. Idem. unde hæc tam clara repente	
Virgilius	Tempestas? Cicero ad Terentiam. Valitudinem tuam cura diligenter: id est la-	
Cicero	gorem/uel infirmitatem. Idem. Sed nunc ualitudini tribuamus aliquid: id est	
Cicero	fanitati. Plautus i rudente. In dolo malo instypulatus sis. In dolo malo dixit:	
Plautus	quia dolus uti malus/ita & bonus dicitur: ut etiam testatur Pompeius. Græ-	
Pompeius	cum est dolus uocabulum. Neq; a dolore neq; a deludo descendit/ut cū Ca-	
Salustius	tholico Vgutio somniauit. Salustius in Catilina. Præclari facinoris/aut artis	
Vgutio	bonæ famam quærit. Similiter uirus uti malum/ita & bonum uocatur/ teste	Virus
Seruius	Seruiio/dicente Virgilio georgicorum primo.	
Virgilius	Ille malum uirus serpentibus addidit atris. Fama etiam & famosus non solū	Fama
Virgilius	in bonam/ sed & in malam partem accipi potest. Virgilius libro æneidos. iii.	Famosus
Nonius	neq; spe/ famaue mouetur: id est infamia/ interprete Nonio. Cicero libro secū-	
Cicero	do de oratore. Nam me ad famosas uetuit mater accedere: id est infames. Hie-	
Hieronymus	ronymus in Iudith capitulo octauo. Hæc erat in omnibus famosissima: quo-	
Nonius	niam timebat deum ualde: nec erat qui diceret de illa uerbum malū. Delibe-	Delibero
Terentius	rare significat definire: quin etiam dubitare/ teste Nonio. Vnde Terentius in	

Nonius	Phormione ait. Ego amplius deliberandum cenſeo: id eſt dubitandum. Exor nare/ornare/ac etiam ſcedare ſignificat/teſte Nonio. Terentius in heauton. Ego nã ſi uiuo adeo exornatum dabo/ut dum uiuat/meminerit ſemp mei:	Exorno
Teretius		Demereo
Quintiliãus	id eſt ſcedatum. Demerere/uel demereri/in bonam / & malam partem acci pitur. Quintilianus. Vt pleniori obſequio demereſ amantiffimos mei: id eſt	Demereor
	bene/mereret. Celebris item ſingularis/unicus nobilis/præditus/inſignis/no tabilis/eximius/facer/obſtinatus/in bonum/ & malum ſumuntur. Nam & ce lebrem meretricem / & ſingularem improbitatem/ & unicam turpitudinem	Celebris
	dicimus. Lilius. Nobilis ille clade Romana locus. Cicero pro Sylla. Me ſin/ gulari imanitate/ & crudelitate præditum. Quintilianus. Macie notabilis/pal	Singularis
Lilius	lore deformis: ſolaq; impaciẽtiã tuã fabula notus. Hieronymus in Matthæo	Vnicus
Cicero	capitulo. xxvii. Habebãt autẽ tunc unum uictum inſignem/qui dicebatur Ba/ rabbas. Cicero uerrinarum. iiii. Sui hanc uos in rege tam eximiam iniuriam	Nobilis
Quintiliãus	tam acerbam neglexiſſe. Virgilius.	Præditus
Hierõymus	quid non mortalia pectora cogis	Inſignis
Cicero	Auri ſacras fames? id eſt execrabilis. Et i legenda Thæbæorum habetur. Cum	Notabilis
Virgilius	hæc/ & alia Maximianus audiſſet/ & i fide Chriſti obſtinatos cerneret animos	Eximius
	uirorum: id eſt ſtabiles: quod nuſq; alibi me legeſ memini. Perfidus producta	Sacer
	media ſyllaba/ ille dicitur/ cui ualde ſidendũ eſt: & a fido fidis deriuatur. Cor	Obſtinatus
	repta autem media ſyllaba perfidus is eſt/ qui fidem uiolat. Precor/depres/ cor/ i precor/ tã de malo/ q̃ de bono dici poteſt: ut precor tibi bonũ: illi ma/ lum: deprecor liberationem: deprecor poenã: illam ut potiar: hanc ut uitem.	Perfidus
Onidius	Ouidius libro primo de ponto.	Precor
	Sæpe precor mortem: mortem quoq; deprecor idem/	Deprecor
	Ne mea Sarmaticũ contegat oſſa latus. Deprecor dixit/ quaſi precor mortẽ	Imprecor
Quintiliãus	non dari mihi in Sarmatia. Quintilianus. Non imprecamur debilitates nau/ fragia/ morbos. Hieronymus in geneſi capitulo. xxiii. Dimiſerunt ergo eã:	
Hierõymus	& nutricem illius: ſeruumq; Abraham: & comites eius/ imprecantes proſpe ra ſorori ſuã. Obefus pingue ſignificat. Virgilius libro georgicorum tertio.	Obefus
Virgilius	Argutumq; caput/ breuis aluus/ obefaq; terga: id eſt craſſa. Horatius. obefo	
Horatius	Quid melius turdo ſi id eſt pingui. Obefum item/ circumroſum/ exile/ gracile	
Nonius	tũ ſignificare habet/ auctõribus Nonio/ & Seruio. Vnde Næuius in carmine	
Seruius	belli punici ait. Corpore/ pectoreq; undiq; obefo/ ac merito exefo/ tradi ige nio ſenis. Quare Laurentiũ deſcendiſſe dixerim: qui dum Raudẽſem cõfratrẽ	
Næuius	meum/ obefum gracile interpretantem/ auidius carpit/ pingue/ (inquit) dicere	
Laurentius	debuĩt/ ſcilicet ignorans obefum utruq; ſignificare/ uti pingue/ ita & gracile tum. Antiquus uetus interpretatur: antiquior uero non ueterior modo (ut eſt	Antiquior
Hierõymus	apud Hieronymũ i lob capitulo. xxxii. iunior ſum tempore uos autem antiq ores) uerum etiam melior dicitur. Cicero de amicicia. Hoc quidem propriũ eſt	
Cicero	amicicia: ſed antiquior/ & pulchrior eſt magis a natura ipſa proſecta: id eſt me	
Nonius	lior/ interprete Nonio. Laceſſo/ & prouoco/ in bonam etiã partẽ accipi poſ/ ſunt: non in malã modo. Cicero tuſculanarũ quinto. Tuis me amãtiſſimis li/ bris laceſſiſti. Idem ad Brutũ. Tuis litteris amantiffimis ſum prouocatus. Cõ	Laceſſo
Cicero	iurare/ & conſpicare/ hoc diſtant/ teſte Acrone ſuper illud Horatii in primo	Prouoco
Acron	carminũ/ coniuurata tuas rumpere nuptias: q; conſpirare interdũ bonorũ eſt:	Coniuuro
Cicero	coniuurare malorum. Vnde ad Cæſarem Cicero pro ligario/ fratrum coſpira tionẽ dixit: & unanimitatẽ. Sed q̃ſi in bonũ cõiuurare accipi poſſe cõtẽderim:	Conſpiro
Mutius	ſi honeſta cauſa coniuuratio fiat. Vnde Mutius Scauola ad Porſennã regẽ in/ quit. Terentii coniuurauimus principes iuuentutis ratione/ ut in te hac uia gra/ ſaremur. Proſequor/ perſequor/ afficio/ in bonũ etiã/ & malũ/ accipi ſolẽt/ ut	Proſequor
	proſequor te oculis/ charitate/ odio/ honore/ uerſibus/ cantu/ conuitiis. Perſe/ quor inimicos: hoc eſt inſector: perſequor pacẽ/ id eſt uſq; in finẽ ſequor: ut eſt	Perſequor
Pſalmogra phus	apud Pſalmographũ. Ingre pacẽ: & pſequere eã. Afficio te iniuria/ uel contu/ meliis: illũ magnis honoribus. Sic Zelus/ & æmulatio/ tam in bonũ/ q̃ in ma lũ uſurpãtur. Præſciantia eſt uti de malis/ ita & de bonis habetur: ut pulchre	Afficio
		Zelus
		Æmulatio

Magister cōcludit Magister li. primo sententiarū. Do das/condico/instigo/deuoueo/ Præsciencia
 Virgilius populor/uef populor/defungor/exulto/Mactō/præuerto/ uel præuertor / Do
 Hierōymus refragor/obferuo/subiicio/lauo/damno/ancipitia uerba funt. Virgilius. da/ Condico
 Hierōymus bis improbe pœnas: idest lues/patiere/uel sustinebis. Hironymus in Iob ca/ Instigo
 pitulo secundo. Cōdixerant enim sibi/ut pariter uenientes uisitarent eū: & Deuoueo
 Virgilius ritu sancto: quo instigante/in Achaia partibus euangelium scribens Græcis
 Virgilius fidelibus domini incarnationem fideli narratione ostendit. Virgilius libro
 Virgilius æneidos. xii. quorum se deuouet aris: idest uoto cōmendat. Idē libro ænei.
 Pacuuius primo. Præcipue infelix pesti deuota futuræ. In malam hic partem sonat. Pa
 Nonius Populo
 Nonius Atq; ut promeruit pater mihi patriam populauit meam: idest amorē
 Virgilius Virgilius populi concitauit/interprete Nonio. Virgilius libro æneidos sexto. defun/ Defungor
 Virgilius etaq; corpora uita: hoc est mortua corpora. Idem in eodem. O tandem ma/ gnis pelagi defuncte periculis: idest libertate. Idem libro æneidos duodecimo.
 Virgilius At medias inter acies exultat Amazon. Tullius de republica libro secundo.
 Tullius Quæ sanguine alitur/quæ omni crudelitate sic exultat/ut uix hominum acer
 Nonius bis phuneribus fatietur: idest sæuit/ut exponit Nonius. Accius in Antenori/ Mactō
 Accius dis. Qui aut illorum copias fundam/aut inanes uestras/aut castra mactabo in
 Accius mare: idest præcipitabo. Idem libro primo didascalico. Pater honeste rē ma
 Tullius ctauit aurea: idest honorauit. Tullius de republica. Ferunt laudibus: mactant
 Virgilius honoribus: idest magis augent. Virgilius libro georgicorum quarto.
 Nonius Et nigram mactabis ouem: lucumq; reuises: idest immolabis. Has huic uerbo
 Plautus interpretationes oēs Nonius tribuit. Plautus in Amphitryōe. Illuc redeūdū Præuerto
 est mihi/ ne me uxorem pro republica præuertisse dicam: hoc est anteuertif
 Virgilius se/uel anteposuisse. Virgilius libro æneidos primo. uolucrisq; fuga præuertit
 Plautus hebrum: idest præterit/uel transit. Plautus in Amphitryone. Me præuertitur
 Sifenna metus: accorro/ut sciam quid uelite: idest reuocat. Sifenna libro historiarū. xxii.
 Nonius Multi populi plurimæ concionis/ dictaturam omnibus animis/ & studiis re/ Refragor
 Terentius fragauerent: idest dictaturæ/ suffragati sunt/ interprete Nonio. Alias pro res/ ro refragor ponit. Terentius in Andria. Obserues filium quid agat: idest cal
 Virgilius lide aduertat. Virgilius georgicorum quarto. & ingēs Lydia/ nec populi par
 Plautus thorum/ aut Medus Hydaspes Obseruant: idest uenerantur. Plautus in aula/ Obferuo
 Virgilius ria. Nec me obseruare possis/ quid rerum geram: hoc est oculis/ animoq; cu
 Nonius stodire. Virgilius libro ænei. secūdo. & uestigia retro Obseruata sequor: idest
 Virgilius cognita/ ut exponit Nonius. Virgilius georgico. tertio. Ter flama ad summā
 Virgilius tecti subiecta reluxit: idest sursum iacta. Idem libro georgicorum quarto: & Subiicio
 Virgilius ramea costis Subiiciunt fragmenta: hoc est/ subtus iaciūt. Virgilius li. georgi.
 Virgilius tertio. lauit ater uulnera sanguis: idest polluit. Idem libro æneidos duodecimo.
 Virgilius Quem damnet labor/ aut quo uergat pondere lætum: idest liberet. Idem in
 Acron buccolicis. Damnabis tu quoq; uotis: hoc est liberabis. Procul uti longe/ ita
 Seruius & prope significare habet/ testibus Acrone/ & Seruio. Confidentia interdū
 Marcellus in mala/ interdum in bona significatione ponitur/ auctoribus Marcello / & Confidētia
 Donatus Donato super Andriam Terentii. Placitum a placeo/ placentia dicitur: a pla/ Placitum
 Virgilius citor autem/ litigium/ uel controuersia uocatur. Læuum/ & sinistrum/ non tā
 Virgilius tum aduersum/ sed & prosperum significare habent. Virgilius. si mens non
 Læuum
 Læua fuisse: idest aduersa/ uel sinistra. Idem georgicorum quarto. si qua
 Numina læua sinunt/ audiq; uocatus Apollo: hoc est prospera. Læuus nō
 Vgutio uenit a leuo leuas / ut cum Catholico somniauit Vgutio: sed græcum est uo
 cabulum: quod apud illos λαιος cum æi diphthongo annotatur: quam no/ stri in æ uertentes / & u consonantem interponentes (ut etiam in his di/ ctionibus ouis/ ouum/ æuum/ nauis fit) læuus dicunt. Virgilius libro geor
 Virgilius gicorum primo. Arboribusq; / satiscq; / notus pecoriq; sinister: idest noxius. Sinistrum
 Virgilius Idē. Ante sinistra caua monuisset ab ilice cornix: hoc est propicia. Nam
 Seruius teste Seruio / sinistrum prosperum interpretatur / dictum a sinendo
 quantum ad augures pertinet / eo q; nos aliquid agere sinet. Piacu/ Piaculum

Virgilius	lum culpa/uel peccatum dicitur. Virgilius libro ænei. sexto.	
Virgilius	Distulit in serâ cõmissa piacula mortem. Piaculũ item pro expiatione culpæ ponitur. Virgilius libro æneidos. xii.	
Seruius	Duc primas pecudeste a prima piacula sunt: idest expiationes. Religio	Religio
Virgilius	tã habet significationẽ: sed & nõnunq̃ pro metu/uel sollicitudine accipitur.	
Nigidius	teste Seruio dicente Virgilio libro æneidos octauo. Iam nunc religio pau-	
Nonius	dos terreat agrestis Dira loci. Inde religiosus tam in malã q̃ in bonam par-	Religiosus
Gellius	tem usurpatur/auctõribus Nigidio/Nonio/Gellio libro quarto noctiũ atti-	
Tullius	carũ: ut est etiã apud Tulliũ ad Atticum. Itaq; aliter religiosos etiã nunc dies:	Metus
Seruius	idest ifames/uel ifaustos. Metus timor pauor dicitur: & nõnunq̃ pro religio	Superbum
Nonius	ne ponitur/teſtibus Seruio/& Nonio. Vnde Virgilius libro æneidos. xii. ait.	
Virgilius	multoſq; metu seruata per annos: hoc est religione. Superbum significat au-	
Nonius	ctore Nonio/uitabile/elatum/iniquum: & nõnunq̃ ornatum. Virgilius li.	
Virgilius	æneidos secũdo. Barbarico potes auro/spoliisq; superbũ. Superbum item	
Virgilius	opulentum interpretatur. Virgilius libro æneidos octauo. simul esse superbũ	
Seruius	Rhamnetẽ aggreditur. Rursus superbũ mortuũ/teſte Seruio. Vnde in Am-	
Plautus	phitryone Plautus ait. Faciam ego hodie te superbũ/nisi hinc abis: idest mor-	
Nonius	tuum: ut etiã interpretatus est Nonius. Suppliciũ/damnatio/pœna uel tor-	Suppliciũ
Agrætius	mentum uocatur: quin & supplicatio/auctõribus Agrætio in Caprum/& No-	
Nonius	nio. Accius. Supplicis cœlitũ aras expleam: hoc ẽ supplicationibus. Salusti-	
Accius	us in Catilina. In supplicis deorum magnifici/pro supplicationibus. Squali-	
Salustius	dum/tam fulgens/q̃ sordidum/significare habet/teſte Seruio dicente Virgi-	Squalidũ
Seruius	lio libro æneidos. xii. Per tunicam squalentem auro latus haurit apertum:	
Virgilius	idest fulgentem. Vltimus uti nouissimus/ita & primus interpretatur. Cicero	Vltimus
Cicero	libro. iii. de finibus. Eorum dico/qui summum bonum/quod ultimũ appel-	
Virgilius	lant/in animo ponerent: hoc est primum. Virgilius libro æneidos octãno.	
Virgilius	tu sanguinis ultimus auctor: idest primus. Nouissimum nõ tantũ ab eo qđ	Nouissimũ
Virgilius	est nouũ/significatum detinet: sed etiã pro ultimo ponitur. Sũmus/altior	Summus
Virgilius	omnibus dicitur: & quandoq; extremus. Virgilius libro æneidos secũdo.	
Cicero	Venit summa dies: & ineluctabile tẽpus. Cicero in Hortensio. Vixit ad sum-	
Cicero	am senectutem ualitudine optima: idest extremã senectutẽ: & dies extrema	
Agrætius	Supremus modo summus/modo extremus dicitur/teſtibus Agrætio in Ca-	Supremus
Nonius	prum/& Nonio: qui etiã & maximus/auctore Pompeio. Profundũ/uti imũ/	Profundũ
Pompeius	ita & altũ/significare habet. Virgilius libro ænei. primo. Ni faciat maria/ac	
Virgilius	terras/cælumq; profundũ: idest altũ. Fastigium/summa dicitur altitudo/ac ẽt	Fastigiũ
Nonius	ima/teſte Nonio dicente Virgilio libro georgicon secũdo. Forsitan & scro-	
Virgilius	bibus quæ sũt fastigia quæras: hoc ẽ imas altitudines. Peruicacia/libido/mali-	
Nonius	cia/thæſaurus/alacritas/in bonũ/ac malũ/accipi possunt/teſte Nonio: ut sit	
Accius	peruicacia bonarũ etiã rerum perseuerantia: & libido/omne quod libuerit ap-	Peruicacia
Accius	elletur. Accius in Myrmidonibus. Tu pertiuacẽ esse Antioche hanc præ di-	
Accius	cas: ego peruicaciam a me uti uolo. Nam peruicacem dicis me esse: & uincere	
Accius	perfacile patior pertinacem. Hoc fortis sequitur: illam indocti possident. Tu	
Salustius	addis quod uitio est: demis quod laudatur. Salustius in Catilina. Magisq; in	
Salustius	decoris armis/& militaribus equis/q̃ in scortis/atq; conuiujs/libidinem ha-	Libido
Plautus	beant. Plautus in aularia. Te ciuem summã animi malitia. Nam in bonã hic	
Plautus	partẽ malicia accipitur. Idem ad Amphitryone. Qui domi uxorem meam i	
Cicero	pudicia impediuit: teneo thæſaurũ stupri. Cicero in tusculanis. Vir igitur tẽ	Malicia
Nonius	peratus/constans/sine metu/sine ægritudine/sine alacritate/ulla libidine nõ	Thæſaur9
Cicero	uexatus. Elegans/uerſutus/disciplinosus/aduersus/in bonam/& malam par-	
Cicero	tem usurpantur/ut tradit Nonius. Cicero in Clodium & Curionem. Tu ele-	Elegans
Cicero	gans/tu solus urbanus: quem decet mulieris ornatus: quem incessus. Hic eni	
Cicero	elegans uitio est/ut uult Nonius. Ego autẽ puto ironice dictũ: quod & pa-	
Cicero	tere potest per illud quod sequitur: tu solus urbanus. Nam cum i malã partẽ	
Plautus	urbanus non sonet/constat Ciceronem ironice locutũ fuisse. Plautus in alina-	
Plautus	ria. Nec magis uerſutum/nec quod caueas ægrius. Verſutum hac in parte re	
Cato	ẽtẽ peritum dixeris: non ad maliciam callidum. Cato de re militari.	

Cicero
 Nonius
 Festus
 Plautus
 Virgilius
 Nonius
 Turpilius
 Nonius
 Cicero
 Virgilius
 Cicero
 Agrætius
 Virgilius
 Nonius
 Macrobius
 Virgilius
 Nonius
 Salustius
 Plautus
 Cæcilius
 Gellius
 Varro
 Tiro

Quam gladiator disciplinosus. Disciplinosus utiq; hic in malum sonat. Cicero libro tertio de finibus. Nec pietas aduersum deos nec ista gratia debeat: id est apud deos: ut exponit Nonius: alias contra significat. Festus. Aduersus aut contrarium significat: aut idem quod erga. Compos tam de malo q; de bono dici potest. Plautus in Epidico. Cedo manum ærumnarū & miseriæ compotem. Obitus mors dicitur uel occasus: ut est apud Virgilium georgico. primo. Nec frustra signorum obitus speculamur: & ortus. Nonnunq; tamen & pro aduentu ponitur: teste Nonio Turpilium referente dicentem. Et quis est qui interruptit sermonem meum obitu suo? id est aduentu. Inauditum non auditū dicitur. Inauditum item q; non audiat: ut ueteribus prudentibus lectum esse testatur Nonius: quædam (inquiens) animalium / aliud alio caret: ut a natura gignuntur / aut inodora / aut inaudita: hoc est non audientia. Rursum inauditum / auditum. Cicero ad Panfam. Quorum erupit illa uox: de qua ex te primum quidem inaudieram pro audierā. Imprudentis notum est quid significat: sed & ualde prudens interpretatur: ut est apud Virgilium. nocuit nunq; imprudentibus imber: hoc est ualde prudentibus. Sic impotentia / aliquando pro ualida potentia accipitur: non modo pro inbecillitate. Cicero tusculanarum quinto. Qui nihil metuant: nil agant: nil concupiscant: nulla impotentia efferantur. Latens & absconditum aliquid significat: & late patens: teste Agrætio in Caprum dicente etiam Virgilio. Et scuta latentia condunt: hoc est late patentia. Reos non solum culpæ & crimini obnoxios: sed etiam honesti uel uoto debitores promissi / ueterum (inquit Nonius) auctoritas dici uoluit. Sic & Macrobius in saturnaliibus / reus (inquit) uox propria sacrorum est: ut scilicet reus uocetur / qui suscepto uoto se numinibus obligat. Vnde Virgilius libro æneidos quinto ait. Constituā ante aras uoti reus. Factio est malorum consensus / & cōspiratio: nec non & opulentia abundantiaq; & nobilitas auctore Nonio. Salustius in Catilina. Inter bonos amicicia: inter malos factio. Plautus in aularia. Istas magnas factiones / dotes dapfiles: id est opulentias uel abundantias. Cæcilius. Alta eorum fama / filium occultabat factio: hoc est nobilitas.

De tertio & tertium consul.

Familiari meo cuipiam (inquit Gellius libro decimo noctium atticarum) litteras Athenis Romam misi: in quibus a me iam tertium consul scriptum fuit. Is autem ad me rescripsit: petiuitq; ut orationem dicerem: cur tertium ac non tertio scripsissem. Id etiam ascripsit: ut quid super illo quoq; mihi uideretur se facerem certiore / tertium ne consul / & quartum an tertio & quarto dicerem esset: cum Romæ doctum uirum dicere audisset: tertio & quarto consul: non tertium / quartumq; idq; in principio libri Cælium scripsisse: & Quadrigarium Claudium in libro undeuigesimo / Marium creatum septimo consulem dixisse. Ad hæc ego rescripsi nihil amplius q; uerba Marci Varronis hominis (ut opinor) q; fuit Claudius cum Cælio doctioris: quibus uerbis utrūq; de quo ad me scripserat / decideretur. Nam & Varro satis aperte quid dicere absens nolui. Verba Marci Varronis ex libro disciplinarū quinto hæc sūt. Aliud est / quarto prætorem fieri / & quartum: quarto qd tps assignat / & ter ante factum: quartum aut locum assignat / & tres ante factos. Igitur Ennius recte quod scripsit. Quintus pater quartum fit consul / & Pompeius timide quod in theatro ne ascriberet consul tertium / aut tertio / extremas litteras non scripsit: quod de Pompeio Varro breuiter & subobscurè dixit: Tiro Tullius Ciceronis libertus: in epistola quadam enarratius scripsit: ad hunc ferme modum. Cum Pompeius (inquit) ad eam aictoriae dedicaturus foret / curi cœptum est / utrum consul tertio / inscribendum esset / an tertium. Eam rem Pompeius exquisitissime rettulit ad doctissimos ciuitatis. Cunctq; dissentirentur / & pars tertio / aliis tertium / scribendum contenderent / rogauit Cicero / nem Pompeius / ut quod ei rectius uideretur / scribi iuberet. Tumque

Verfusus
 Disciplinosus
 Aduersus
 Compos
 Obitus
 Inauditum
 Imprudens
 Impotētia
 Latens
 Reus
 Factio

Ciceronem (inquit) iudicare de uiris doctis ueritum esse: in quorum opinio-
nem improbasset ipsos uideretur improbasse. Persuassit igitur Pompeio Ci-
cero ut neq; tertio neq; tertium scriberetur: sed ad secundum usq; fierent
litterae: uidelicet ter. ut uerbo non perscripto res quidem demonstraretur:
sed dictio tantum ambigua uerbi lateret. In marci tamen Catonis libro .iiii.
Id uerbum significat quinquies ante eos fecisse contra foedus: & nunc sextum.

Cato

Quod indifferenter loquimur per accusatiuum
& ablatiuum temporis interrupti & continuati.

Quotienscuq; (inquit Marcellus) per accusatiuum annos uel dies loquimur
iuges annos uel dies uocamus: quoties per ablatiuum interiectis aliquibus
annis uel diebus. Frustra excogitata est haec differetia Noui Marcelli: etsi tua
sententiam omnes qui de hac locuti sunt ad nostram usq; aetatem probare
uideantur. Si enim per accusatiuum significaretur tempus continuatum non
oporteret uel potius non liceret addere continuos: ut Cicero pro lege Man-
lia. At hercle aliquot annos continuos ante legem Gabiniam ille populus
Romanus cuius usq; ad nostram memoriam nomine inuictum in naualibus
pugnis permanerat magna ac multo maxima parte non modo utilitatis
sed dignitatis atq; imperii caruit. Virgilius.

Marcellus
Cicero

Virgilius

Virgilius

Cicero

Ouidius
Terentius

Hic iam ter centum totos dominabitur annos. Idem georgico .ii. Septem il-
lum totos perhibent ex ordine menses Fleuisse. Si igitur per accusatiuum tem-
pus minime interruptum significaretur non oporteret addere totos: neq; exor-
dine: quod significat sine intermissione. Dicendum est ergo quod indifferen-
ter loquimur per ablatiuum more latino: & per accusatiuum instar Graeco-
rum: nihilq; differt si dicatur (ut Cicero scripsit) quod te Marce sili annum iam audie-
tem Crathippum: aut duobus annis audiui Platonem. Imo etiam per ablatiuum
addendo continuos uel totos loqui possumus. Vnde in apostolicis actionibus
legitur capitulo ultimo. Mansit autem Paulus biennio toto in suo conductu dispu-
tans. Ouidius libro .v. tristium. Poene decem totis aluit Poenatus annis. Teren-
tius in adelphis. Sex totis mensibus olfecissem quod ille quicquid coeperet. Verum
illud fortasse melius praeciperetur quom de parte non de toto tempore lo-
quimur: non licere per accusatiuum loqui: sed per ablatiuum: ut si dicas. Ego
hoc anno ad te ueniam: id est aliquo tempore huius anni. Quod non recte di-
ceres per accusatiuum: ad te hunc annum ueniam.

De comparatiuo cum quod.

Curtius Curtius. Maiorem quod pro magnitudine siluae reddebant sonum. Laus mea maior est
quod laus patris mei: congrue dicitur: uel maior est laude patris mei: uel maior
Quintilius patre meo. Quintilianus de apibus pauperis. Vnum rogo ne cui minor uis
Laurentius dignitate uideatur causa litis meae. Haec & Laurentius terigit.

Quintilius
Laurentius

Virgilius

Quintilius

Laurentius

Quomodo loqui possumus modo in
singulari modo in plurali numero.
Virgilius. O Meliboeus deus nobis haec omnia fecit.
Namque erit ille mihi semper deus: illius aram
Saepe tener nostris ab ouilibus imbuet agnus. Ille meas errare boues. Hic. n.
de se loquens tityrus nunc singulari nunc plurali numero utitur. Quintilia-
nus in agro redempto. Utinam hoc saltem mihi sero fata praestarent ut resi-
duum laborantis aetate tua poneremus aplexu. Quod & Laurentius ipse tradidit.

Ouidius

Quintilius
Cicero

Cicero

De quid pro cur uel in quo uel in aliquo ponitur. De primo Ouidius heroidum.
Quid facis Oenone quid mandas semina arenae. id est cur commendas. De
secundo Quintilianus. Quid tibi tantum mali feci quid offendi. id est in quo.
Cicero in Laelio. Quid enim indigens Africus mei. hoc est in quo. Et in
Lucae euangelio Zacchaeus ait ad Iesum. Ecce dimidium bonorum meorum
pro in aliquo. De supposito quod deficiente in oratione.
Deficit quando quod in oratione suppositum. Cicero ad herennium. Offuere plurimum

Laurentius eo tempore reipublicæ consulum siue stulticiam siue maliciam siue utrumque dicere oportet. Hoc & Laurentius libro elegantiarum tetigit.
 Quom uenuste uerba aut defunt aut redundant.
 Hieronymus Defunt nonnunquam uerba in oratione: sed non sine gratia. Hieronymus in Hefaria capitulo primo. Quo mihi multitudinem uictimarum uestrarum id est ad
 Quintilianus quid multitudinem offertis mihi uictimarum? Quintilianus. Quo per fidem
 Horatius diuitias caeco? Horatius. Quo mihi fortunam si non permittitis uti? Aliqua
 Quintilianus do per unde. Horatius. Vnde mihi lapidem quorsum est opus unde sagittas. supple putes uel dicas mihi esse. Quintilianus. Vnde hunc illi animum.
 Iuuenalis Iuuenalis. Vnde tibi frontem libertatemque parentis. Quandoque per nomina
 Quintilianus tium. Quintilianus. Vnde miseræ tunc unde somnus. supple erat. Alius loquedi modus. Plinius nepos. Studes an piscaris an uenaris an simul omnia.
 Plinius supple facis. Martialis. Nil aliud bulbis quam satur esse potes: id est nil aliud potes
 Martialis facere. Ennius. Præclare Anaxagoras: fortiter Scipio: prudenter Fabius: supple
 Ennius dixit aut fecit. Et per comparatiuum. Quintilianus. Tu melius uxor quæ
 Quintilianus facturum retinebas: supple fecisti. Nonnunquam tamen apponitur uerbum. Ouidius libro metamorphoseon. vii. Dii meliora uelint: Alius ite modus. Quintilianus. Sequitur quaestio an utilis ræthoricæ. Nam quidam in eam uehementer inuehere solent: & (quod sit indignissimum) in accusatione orationis utantur orandi uiribus: eloquentiam enim esse: quæ poenis eripiat scelestos: cuius fraude damnentur interim boni: consilia ducantur in peius: supple dicunt enim eloquentiam esse. Cicero. Caput enim esse ad bene uiuendum securitatem: supple dicunt esse securitatem. Et de his in elegantis suis Laurentius bene differuit.

De uerbis ad noticiam pertinentibus.

Non me fugit: non me fallit: non me præterit: non me latet: clam me non est: non me capit: non ighoro: non sum nescius. Hæc omnia in uno significato dixeris.

De non nullis uerbis deponentibus seu comunibus.

Priscianus Multa sunt uerba in or terminata: quæ ab antiquis teste Prisciano tam actiua quam passiuua significatione prolata inueniuntur: quæ nihilominus Priscianus ipse enumerat: ut infra

Auxilior	Adminiculor	Vociferor	Detestor	Stypulor
Dignor	Abominor	Auguror	Tueor	Veneror
Antestor	Adhortor	Consequor	Adorior	Adipiscor
Architector	Assequor	Miror	Amplector	Abutor
Solor	Arbitror	Argumetor	Aggredior	Exordior
Conspicor	Consolor	Machinor	Reor	Vereor
Despicor	Comminiscor	Coplector	Blandior	Dilargior
Ementior	Demolior	Dominor	Calumnior	Hortor
For fatis	Experior	Frustror	Depeculor	Tutor
Aspernor	Meditor	Obliuiscor	Polliceor	Adulor
Contestor	Affector	Amplexor	Metor	Execror
Vador	Confector	Carnificor	Testor	Velificor
Confiteor	Venor	Hæc plerumque esse deponentia affirmant: ideo quia frequens / usus eorum significationis est actiua. Communia uero esse defendit tam natura ipsius sensus quam ueterum non improbanda auctoritas: a quibus quæ potuimus (ait Priscianus) diuersis colligere libris exempla proferamus. Lucillius. A me auxiliatus si est. Casius. Adulatiq; erant ab amicis: & adhortati. Varro. Tribunitio auxilio adminiculati. Lucius. Certe quæ res augurantur. Caius Faunius. Hæc adipiscuntur. Verrius. Sauciæque eorum abominarentur ab hominibus. Orbilius. Quæ uix ab hominibus consequi possunt. Petronius. Animam nro aplexam in pectore. Lucilius. Quin aplexetur quæ uel te ego non istam me aplectier. Cicero pro Roscio. Quo uno maleficio scelera omnia complexa uideatur. Aurelius. Ab iis Gallos esse adortos. Varro. Vtile utamur potius quam ab rege abutamur. Hortensius. Abusis iam omnibus locis. Caninius. Turpe est propter uenustatē uestimentorum admirari. Cicero. Publicis istis testata. M. Liuius.		

Lucillius
 Casius
 Varro
 Lucius
 Faunius
 Verrius
 Orbilius
 Petronius
 Lucillius
 Cicero
 Aurelius
 Varro

Hortēsius Impubius libripens esse non potest: neq; antestari. Cato li. quarto originum.
 Caninius Duos exules lege publica execrari. Salustius li. secundo historiarum. At Lu-
 Cicero cullum regis cura/machinata fames/breui fatigabat. Metellus Numidicus i
 M. Liuius oratione qua ad populum statuae polliceantur. Cicero ad nepotem. Hoc restiterat/
 Cato ut etiam a te fictis aggredere donis. Gracchus in eodem qui est asper asper/
 Salustius natur. Ennius. Affectari si omnes cupiunt. Aufustius. Omnia argumenta no/
 Metellus Cicero mine argumentata. Coelius. Ex scriptis eorū/qui ueri arbitrat̄ur. Asinius pol-
 Cicero lio. Sed cum ob ea quae speraueram/dolebam/consolabar ob ea quae timui.
 Gracchus Varro. Paupertas enim hae/quom non est nutrita conspicatur. Apius.
 Ennius Amicum quom uides obliuiscere miseras: inimicus si est cōmentus/cæcos.
 Aufustius Varro. Petuntur incognita: consecuta negliguntur. Aufidius. Si quis alio uo-
 Coelius citatur nomine/tamen cum usu contestatur. Verrius. Blanditurq; labor/mol-
 Pollio li curabitur arte. Laberius. Vxorem tuā/& meam nouercā a populo lapidi-
 Varro bus consecrari. Staberius. De portione nō esse positiones regula: a quibus
 Apius interdum analogia calumniatur. Sisenna. Vitam cum dolore/& insigni cru-
 Varro ciatu/carnificatus amisit. Cicero in œconomicis. Homo ex eo numero ho-
 Aufidius minum/qui apud nos hoc nomie dignantur. Curio. Pater nūq̄ demolitur/
 Verrius nūq̄ exoneratur pecunia. Terentius in Phormione. Meditata sunt mihi om-
 Laberius nia mea incommoda. Nigidius. Omne pecus indomitum/habet quiddā in se
 Staberius ferum: sed tamen ea natura est/ut curari/& dominari possit. Lucius. Vbi sena-
 Sisenna tus intellexit populū depeculari: id est deuastari. Gracchus. Aerariū dilargi-
 Cicero tur Romano populo. Memius. Quam stulte conficta/q̄ aperte sunt ementi-
 Curio ta. Cicero in Antonium. Quem ipse ementitis auspiciis uitiosum fecerat. Vi-
 Terentius sellius. Bonæ res per illos a raro initio exorsa/ad summū peruenerūt. Nigi-
 Nigidius dius. Experienda ratio est. Asinius pollio. Cuius experta uirtus bello. Germa-
 Lucius nia/traducta ad custodiam Illyrici est. Fenestella. Frustratus igitur a sp̄/de-
 Gracchus uictus in castra se recepit. Varro. Ab amicis hortaretur. Suetonius. Fasti dies
 Memius sunt/quibus ius fatur. Plautus in rudente. In dolo malo instypulatus sis. Ho-
 Cicero ratiū in primo carminum. Bellaq; matribus detestata manent. Idem in secū-
 Visellius do carminum.
 Nigidius Nulla decēpedis metata priuatis Opacam porticus excipiebat arcton.
 Pollio Vetustissimi ēr/ teste Capro/ multa sic cōfuxa terminatione ptulisse inuēti sunt/ ut
 Fenestella Adiator pro adiuto Anhelor pro anhelor Dispenfor pro dispēso
 Varro Dispolior pro dispolio Deproperor p̄ deppero Dilapidor p̄ dilapido
 Suetonius Præterea. Plurima apud uetustissimos (ait Priscianus) inueniuntur: quæ uel acti-
 Plautus uā pro passiuā/ uel p̄ actiua passiuā hnt terminationē: ut hæc quæ subscribūt.
 Horatius Testor pro testor Opino pro opinor Conto pro contor
 Horatius Auspico pro auspico Cōmento pro cōmētor Crimino pro criminoꝝ
 Caper Luctito pro luctitor Luxurio pro luxurior Læto pro lætor
 Priscianus Medico pro medicor Amplexo pro āplexor Amplecto p̄ āplector
 Auxilio pro auxiliior Auguro pro auguror Molio pro molior
 Heiulo, pro heiulor Lucto pro luctor Ludifico p̄ ludificor
 Aucupo pro aucupor Alterco pro altercor Opino pro opinor
 Consolo pro consolor Cōmoro pro cōmoror Cōmento p̄ cōmentor
 Execro pro execror Epulo pro epulor Conto pro contor
 Horto pro hortor Largio pro largior Crimino p̄ criminoꝝ
 Cōuiuio pro cōuiuor Cōtemplo p̄ cōtemplor Læto pro lætor
 Molio pro molior Digno pro dignor Amplecto p̄ āplector
 Ludifico pro ludificor Misereo pro misereor
 Caper Passiuas quoq; pro terminationibus actiuas/ uel neutralibus/ teste Capro profes-
 rebant antiqui: ut sunt infra scripta uerba.
 Careor p̄ careo Nutrior pro nutrio Opsonor pro opsono
 Cōperior pro comperio Calleor pro calleo Nutricor pro nutrico
 Bellor pro bello Copulor pro copulo
 Priscianus Multa similiter (inqt Priscianus) anticipi terminatione i una/ eadēq; significatiōe

ueteres protulerunt: quæ uidelicet subscribuntur.

Mereo & mercor	Solaro & solaror hoc est in altum ædifico	Quieto & quietor
Meto & metor	Ulcisco & ulciscor	Potesto & potestor
Partio & partior	Meriduo & meridor	Scisco & sciscor
Progredio & progredior	Manduco & manducor	Præfugio & præfugior
Preco & precor	Modero & moderor	Reuereo & reuereor
Modulo & modolor	Pignero & pignoror	Adorio & adioror
Vocifero & uociferor	Velito & uelitor	Potio & protior
Mentio & mentior	Sortio & sortior	Mino & minor
Rimo & rimor	Mutuo & mutuor	Prædo & prædor
Opino & opinor	Minito & minitor	Oscito & oscitor
Perconto & percontor	Quadruplo & quadruplor	Tolero & toleror
Vto & utor	Sequo & sequor	Pacifico & pacificor
Prælio & prælior	Assentio & assentior	Vago & uagor
Murmuro & murmuror	Stabulo & stabulor	Secro & sector
Præuarico & præuaricor	Scruto & scrutor	Munero & muneror
Palpo & palpior	Rumino & ruminator	Recordo & recordor
Obuerso & obuersor	Iurgo & iurgor	Mádo mádis & mádor
Tumultuo & tumultuor	Tuto & tutor	Reminisco & reminiscor
Præuerto & præuertor	Dissentio & dissentior	Socio & socior
Nequito & nequitor hoc est nequiciam exerceo	Quirito & quiritor hoc est Romanizo	Villico & uillicor

Priscianus Sunt & alia teste Prisciano quæ cum sint actiua primæ coniugationis transeunt in neutra absoluta siue reciproca secundæ coniugationis: ut sordido sordidas (habet enim passiuum sordidus) & sordido sordides: a quo sordescio. Albo albas: unde albor passiuum: & albeo albes: unde albesco. Duro duras: duror passiuum: & dureo dures: unde dureo. Denso densas: & passiuum densor: & denseo denses: unde denseo. Lento lentas: cuius passiuum est lentor: & lenteo lentes: unde lenteo. Hūecto & passiuum hūector: & hūecto hūetes: a quo hūesco. Notor notatas: & notor passiuum: & noteo notes: unde notesco. Nigro nigras: & nigror passiuum: & nigreo nigras: unde nigresco. Lacto lactas: & passiuum lactor: & lacteo lactes: unde lactesco. Lasso lassas: & lassor passiuum: & lasseo lassas: unde lasseco.

Priscianus Inueniuntur quoque (ut idem pergit Priscianus) ex aliarum coniugationum uerbis quædam similes deriuationes: sed in paucis: ut pendo pendis (habet enim passiuum pendor) & pendeo pendes. Iacio iacis: & passiuum iacior: & iaceo iaces. Acuo acuis: & acutor passiuum: & aceo aces.

Priscianus Sunt & alia (ut idem subdit auctor) quæ in compositione mutant terminationem: ut eo is it neutrale uerbum: a quo composita in o: & passiuum in or: plærung terminantur: ut adeo adeor: subeo subeor: otheo oteor: intereo intereor. Ouidius libro fastorum quinto. Sol aditus quæ quæris ait. Iuuenalis satyra. vi. q. si subeuntur prospera castra. Claudius. Pugna acriter commissa: ac multis utrinque interitis. Virgilius libro ænei. x. Morte obita: qualis fama est uolitare figuras. Facio quoque quando cum præpositionibus componitur: plærung passiuum habet: ut afficio afficior: officio officio. Lucretius libro secundo.

Officiuntur: uti cogantur tardius ire. Deficio etiam quom pro relinquo ponitur: accusatiuo iungitur: & habet passiuum deficior. A proficio quoque proficitur impersonale Staius usurpauit: quom dixit libro thæbaidos tertio. Proficitur bello. Nam & antiqui passiuum facior protulerunt: ut alibi docuimus. Simili quoque modo composita a uenio terminationem aliquando mutant: ut conuenio conuenior: inuenio inuenior. A sedeo etiam: fit obsideo & obsideor. A uerto & reuerto: & reuertor: præuerto & præuertor: in una eadēque significatione. Verso quoque actiuum: unde controuersor deponens. Cicero in protagora. Ut iter uos de huiusmodi rebus controuersimini: non concertetis.

Priscianus Sunt etiam multa neutra (ait Priscianus) quæ præteriti participium habent: ut prandeo prandi: & pransus sum: coeno coenauit: & coenatus sum: soleo solui: & solutus sum. Audeo ausi: & ausus sum: gaudeo gauisi: & gauisus sum: placeo placui:

- & placitus sum: mereo merui/ & meritus sum: nubo nupli/ & nuptus sum: odi/ & ofus sum: iuro iuravi/ & iuratus sum: careo carui/ & cassus sū: pateo patui/ & passus sum: titubo titubavi/ & titubatus sum. Sic fueo fueni/ & fuetus sum: teste Charisio. Poto potavi/ & potus sū. Terentius in ecyra. Quod agis cum uirgine una adulescens cubuerit plus potus. Iuuenalis passiuē protulit/ quom ait. epotag flumina Medo Prandente. Iuratus etiam/ tam passiuē/ q̄ actiue profertur: sic titubatus: cassus: passus. Cicero Verrinarum secundo. Ma lo enim iurato suam/ q̄ iniurato/ aliorū tabellas committere. Virgilius libro æneidos sexto. uestigia presso Haud titubata solo. Idem libro ænei. iiii. nunc cassum lumine lugent. Idē in eodē. Et pater Anchises passis de littore palmis.
- De nonnullis uerbis in tertia persona passiuis.
- Priscianus** Quædam sunt uerba neutra/ quæ Prisciano teste/ in tertia persona passiuē ab auctoribus usurpantur: ut curritur spacium: coenatur rhombus: prandetur turtur. Sic & ætas uiuitur. Ouidius libro meta. xii. iam tertia uiuitur ætas.
- Ouidius**
- De præterito imperfecto indicatiui modi.
- Priscianus** Veteres/ teste Prisciano/ quartæ coniugationis uerba in præterito imperfecto indicatiui modi declinabant hoc modo: muneibam/ audeibam/ ueneibam/ p̄ muneibam/ audiebam/ ueniebam: ita ut in antepenultima syllaba e/ in penultima uero / i ponerent. Nunc aut in antepenultima i/ in penultima uero syllaba/ e locare consueuimus: ut serueibam/ hauriebam: exceptis ibam/ & quibam: & ab his compositis: in quibus post i/ e minime ponitur: ut adibam/ nequibam. Poetæ etiam metri gratia plerunq; e uocalem abiciunt.
- Propertius** Atq; inuli pellis totos operibat amantes/ pro operiebat. Virg.
- Virgilius** Tū mihi prima genas uestibat flore iuuetus/ p̄ uestiebat. Idē li. æneidos. viii.
- Virgilius** Certatim squamis serpentem auroq; polibant/ pro poliebant.
- De uerbis indefinite sumptis.
- Cicero** Cicero oratione quinta in Verrem. Sed quocūq; uenerint/ hanc rem sibi præsidio sperant futurū. Gracchus in oratione/ cuius titulus est Qu. Pompilio.
- Gracchus** Credo ego inimicos meos hoc dicturum. Cato libro quinto originum. Illi polliciti sunt sese facturum omnia per eclipsim esse. Leo papa in sermone de
- Cato** minicæ intra octauam epiphaniæ. Tres itaq; uiri/ fulgore insoliti syderis/ diuinitus incitati/ præuium micantis luminis cursum sequuntur: existimantes se
- Leo** significatum puerū Hierosolymis ciuitate regia reperturū: ubi chalcographi reperturos impresserūt. Claudius Quadrigarius annaliū. xii. Speremus deos bonis benefacturū. Valerius Antias libro. xxiiii. Haruspices dixerunt/ omnia exsententia processurū esse. Plautus in casina. Etiam ne habe. Casina gladiūe
- Claudius** habet/ sed duos: quibus/ altero te occisurum ait/ altero uillicum. Laberius in
- Valerius** gemellis. Non potavi hoc eam facturū. Lucillius libro. xvii. Nupturum te nu
- Plautus** pta negas. Sylla libro primo rerū suarū. Ad summā perniciem rempublicā
- Laberius** peruenturum esse. Hic loquendi modus congruus est/ testibus Gellio li. p̄mo
- Lucillius** noctium atticarum/ & Prisciano: qui (ut idem dicit Gellius) neq; in numeros/ neq; in tempora/ neq; i genera distrahitur/ sed oia istæ/ una eadēq; declinatōe cōplectitur: sicuti Cicero dixi futurū nō uirili genere/ neq; neutro (solcæ cismus foret plane) sed uerbo usus est/ ab omni necessitate generum absoluto.
- De factum iri/ & factum itur/ & similibus.
- Gellius** Dicimus/ teste Gellio libro nono noctium atticarum/ & quidem congrue: au
- Cato** dio illi iniuriam factum iri: contumelia/ uel iniuria factum itur. Marcus Cato pro se contra Casium. In hac contumelia/ quæ mihi per huiusce petulantiam factum itur/ rei quoq; publicæ mediussidius miserear. Sicuti enim/ contumeliam factum iri/ significat iri ad contumeliam faciendam/ id est operam dari quo fiat contumelia/ ita & factū itur/ casu tñ mutatio/ idem dicit.
- De incumbo/ interdico/ subeo/ uaco.
- Lucillius** Dicere possumus: incumbo studiis: & i studia: & ad studia. Lucillius libro satyra
- Cicero** rum decimo septimo. In gladium incumbat/ ne celum uiuat. Cicero. Pergite
- Cicero** adulescentes: & in hæc studia/ in quibus estis/ incumbite. Idem alibi. Quare i/ cumbamns o noster Tite ad illa præclara studia. Virgilius li. æneidos qnto.

- Colligere arma iubet: ualidisq; incubere remis. Interdico tibi aqua & igni: tibi interdictum est aqua & igni: aqua & ignis tibi interdictus est: uel interdicta sunt: & interdico tibi aqua & ignem. His quattuor modis loqui congrue possumus: postremo tamen perraro: ut est apud Augustinum libro. xviii. de ciuitate dei capitulo octauo. Quia si quis prohibet prohibeat (si potest). amica colloquia: interdicit amicabilem societatem. Subiit mihi: id est in mentem uenit mihi: occurrit mihi: uel succurrit mihi: quae idem significant. Nonnumquam iungitur accusatio: ut est apud Curtium. Sera poenitentia subiit regem. Est autem subire: in memoriam: uel (ut diximus) in mentem uenire. Virgilius libro aeneidos. ii. subiit de ferta Creusa. Subire item: subdere supponere. Virgilius libro. aeneidos. x. Aeneae subii mucronem: ipsumque morando sustinuit. Subire ingredi. Virgilius libro aeneidos. viii. haec (iquit) limina uictor Alcides subiit. Subire succedere. Varro libro. lx. In quarum locum subierunt inquilinae/impictas/perfidia/im pudicia. Subire/nasci feruescere. Virgilius georgicorum primo. Ne subeat herbe: neu puluere uicta fatiscat. Subire respondere resistere. Cicero in uerrem. Diuinatione poteris ne orationem eius subire: hoc est orationi eius poteris ne respondere: uel resistere: has huic uerbo interpretationes Marcellus tribuit. Vaco sapientiae/do operam sapientiae: uaco perturbatione/perturbatione careo. Aliquando cum praepositione a/ uel b: ut uaco a labore: uaco ab omni molestia. Et per impersonale: ut mihi non uacat: id est tempus non suppetit. Vacat item: uacuum est.
- De dono/augeo/conduplico/impartio/accumulo.
- Plautus Dicitur potest: dono tibi hoc munus: & dono te hoc munere. Plautus in Amphitruone. Verum ita animatus fui: itaque nunc sum: ut ea te patera donem. Et passim uel Virgilius. Nemo ex hoc numero mihi non donatus abiit. Terentius. Plurima salute Parmenonem suum impartit Gnato. Et ita in ceteris: quae diximus augeo/conduplico/accumulo.
- De doleo/reuertor/exeo/egredior.
- Terentius Dicitur possumus: doleo caput: & dolet mihi caput. Terentius. Dolet dictum adulescenti. Salustius in Catilina. Quasi dolens eius casum. Reuertor domum: & ad domum/congrue dicitur: exeo castra & castris: egredior Romam: & Romam. Horatius. Egressum magna me cepit Aricia Roma.
- De apello/apello: amitto/admitto: amoueo/admoueo: auerto/aduerto.
- Virgilius Apello apellis tertiae coniugationis/cum unico p/amouere significat: ut est apud Priscianum: apulsus ab urbe. Priscianus aut tractatu de praepositione dicit pro eo quod est amoueo/aspello scribi debere: coponitque uult ex ab/ & pello pel lis quemadmodum ex ab/ & porto/ sit asporto asportas. Appello appellis autem cum gemino p/ significat proprie ex pelago ad litus accedere: teste Donato super Andriam Terentii. Lucanus li. viii. Qui uetat externas terras appellere classes. Virgilius. Huc me digressum nostris deus appulit oris. At uero appello appellas eadem scriptura prima coniugationis/ aduocare significat. Amitto cum unico m post a/ id est perdo: ut est apud Virgilium. amisit uerum uetus Albula nomen. Aliud tamen significat: apud Ouidium heroidum ubi ait. Hic lacer amissos terruit Hector equos: hoc est laxis dimissos habenis. Idem libro de ponto. Nec nocet amisso subdere calcar equo. Admitto cum d/ recipere significat: & peccare. Iuuenalis satyra. ii. Iam fas est: admitte uiros: hoc est assume. Idem in eadem. Quod peccas admisit/ quoniam est huic culpa puellae: id est peccauit. Amoueo cum unico m post a/ remouere significat: admoueo autem cum d/ applicare/ siue apponere. Virgilius libro aeneidos. iiii. Hyrcanarum admouerunt hubera tigres: pro admouerunt: hoc est apposuerunt. Auerto absque d/ ut auerto oculos/ aut mentem/ id est alicunde oculos/ aut mentem conuerto. Aduerto autem cum d/ ut aduerto oculos/ mentem/ id est aliquo oculos/ mentem conuerto. Auersus item terga ostendens dicitur: aduersus uero oppositus/ ueluti opposito pectore/ atque obiecto. Cicero. Aduersus & auersus/ impudicus es. Rursum auertere pro amouere ponitur: uel expellere. Virgilius.

Non posse Italia Teucrorum auertere regem?

De uerbis actiuis quartæ manerici.

Verba quæ ad induendū/exuendū/uestiendum/calciandum/cingendū spectant duos a parte post accusatiuos regunt diuersos: uel accusatiuū cum ablatiuo. Induo tamen (ut alibi in uerbo ipso uidimus) post accusatiuū regit quædam datiuum.

De accuso/incuso/excuso.

Seruius
Vgutio

Accusare (siquiūt Seruius Vgutio & nonnulli alii) est maioris de minore. Incusare autem est minoris de maiore/uel paris de pari. Vellem ego scire ubi ab aliquo auctori traditio hæc obseruata sit. Nā apud ueteres/adulescentuli solebant probitatis simul & eloquentiæ laudē capessere/ex magnorum uirorū accusatiōe. Quin (ut ait Quintiliāus) crediti sunt et clari iuuenes obsidem rei publicæ dare malorum ciuium accusationem. Nunquid Demosthenes quom tutores suos adulescentulus in mediū uocauit/aut Cicero quom Verrem reum fecit/prætorium uirum/ipse quæstoribus non accusauit? Male ergo locus est dicēs accusationem suā semp: nunquid incusationē: imo perite. Virgilius.

Virgilius

Quem non incusauit amens hominum/ue deum/ue dii quidem Aenea maiores sunt hoines uero Troiani/Aenea minores: & tamē dixit: quē nō incusauit hominum. Dicendum est ergo quod accusare est uel apud iudices/uel apud aliū quēuis/etiam apud illum ipsum quem accuses/significare/atque ostendere aliquem peccasse. Incusare uero est reprehēdere mores alterius & plerumque cū querela quod ab illo iniuria affectus sis: & ita apud Virgilium accipiendū est: ut est et apud eundem li. æneidos. xii. Aeneas/magnaque incusat uoce latinū: hoc est magno clamore reprehēdit. Vnde etiam Cæsar cōmentario p̄mo ait. Hoc cū animaduertisset Cæsar cōuocato cōsilio/omniūque ordinum ad id consilium adhibitis centurionibus/uehementer eos incusauit. Sic etiam intelligendum est illud Terentii ubi ad Clytiphonem filium pater loquens ait. Quid me incusas Clytipho? Excusare autem dicimur crimen obiectū. Et quoties id quod in causa fuit ut peccaremus/afferimus in excusationem/dicimus etiam excusare pro accusare. Lucanus libro. viii. litusque malignum Excusat. Quintilianus.

Virgilius

Cæsar

Terentius

Lucanus
Quintiliāus

lianus. Tu tamen si interpellatus tempestatibus/serius uenisses/excuses mare & ambiguos casus.

De metuo/timeo/formido/ueveor.

Terentius

Virgilius

Hierōymus

Virgilius

Quintiliāus

Metuo/timeo/formido/ueveor/regunt a parte post accusatiuū: & nonnunquam datiuum: ut est apud Terentium. Metuo Pamphilo: id est ne aliquid mali eueniat Pamphilo. Virgilius georgi. primo. atque inopi metuens formica senectæ. Hierōymus in parabolis capitulo. xxxi. Nō timebit domui suæ a frigoribus niuis. Regūt & post accusatiuū aliquādo datiuū: ut est apud Virgilium. & quæ sibi quisque timebat. Nonnunquam post accusatiuū regūt genitiuū. Quintilianus libro quarto. Libentissime patronum audit: quom iusticiæ suæ minime timet: Vereor tamen non tantum accusatiuo siue datiuo (ut diximus) iungitur sed etiam genitiuo. Aphranius in cōpitalibus. Si nō ueveor/nemo ueveatur tui.

Aphranius

De emo/uændo/cum genitiuo tanti & quanti.

Virgilius

Virgilius

Terentius

Nullæ dictiones queunt in genitiuo casu adiungi his uerbis/emo/uændo/uænūdo/uæneo/mereor/cōparo/taxo/liceo/addico/distraho/metior p̄ æstimo/cōstat/cōduco/loco/sceneror/paciscor/pango pepigi/condemno/postulo: præterque in his dictionibus tanti & quanti cum cōpositis tantidē & quātīdē tanticūque quātīcūque tantilibet/quantilibet: & præter quæ in his duobus cōparatiuis/pluris & minoris. Neque enim audiuius unquam dici: uændidit hic patriam aurī: aut Achilles uændidit corpus Hectoris aurī: sed per ablatiuum sic. Uændidit hic auro patriam. Et iterum. Exanimusque auro corpus uendebat Achilles. Quanti uero & tāti/cæteraque (ut diximus) genitiuum nō mutant: ut Terentius in eunucho. Quid agis nisi ut te redimas captum quāti queas/minimo/et si nequeas paulo? Cur non dixit quanto/ut congrueret cum illis/minimo & paulo/aut minimi & pauli/ut congrueret cum hoc quanti/nisi quia tanti & quanti/mutare non licet & ab eis quæ diximus compo-

- Quintiliāus** *sita. Quintiliāus in pastū cadanerum. Hoc unum superat/ut deūectū tantidē*
Iuuenalis *uāderes. Et i Verrē Cicero aiebat. Tāti aestimassē quāti sacerdotē. Iuuenalis.*
Iuuenalis *Quāticūq; domus cōstet. Idē. Balnea sexcētis/ & pluris porticus empta. Cur*
Cicero *non dixit/ & pluri/ ut copularet coniunctio eisdem casus/ Liuius libro. xlviii.*
Liuius *Mancipia minora ānis uiginti/ quā post proximū lustrū/ decem milibus aeris/*
Horatius *aut pluris uānissent/ ea quoq; decem tāto pluris/ q̄ quāti essent/ aestimarētur/*
Plautus *adeo ut interrogati/ per eundem sep̄ casum respondere nequeamus. Hora/*
Cicero *tius. Quanti emptā/ paruo. quanti ergo/ octuallibus. Heuheu. Plautus in Epi/*
Cicero *dico. Quanti eam emit. uili. quot minis. quadraginta minis. Neq; illud te mo/*
Varro *ueat Ciceronis/ Quanti additus. mille nummū. Non enim est illud mille geni/*
tiui/ sed ablatiui casus/ quasi millenario nummum/ pro nummorum: ut idē
in Philippicis. Inuentus est qui. L. Antonio mille nummum ferret expensum.
Idem pro Milone. In quibus propter illas insanas substructiones/ facile mille
hominum uersabatur/ qualia exempla multa repeterem/ nisi Varronis præce/
prio satis esset/ qui in libris de analogia inquit. Quom peruentū fuerit ad mil/
le denariū/ assumit singulare neutrum/ a quo multitudinis fit milia denariū.
Et hæc quidem iterrogatio/ quāti additus. uel quanti emptā. est per geneti/
uum/ responsio autē per ablatiū. Aliquando ediuerso. Vt emisti ne istū equ/
um decem nūmis. imo pluris. Nonnunq̄ hi duo casus iuxta idem uerbum hæ/
rent. Vt emisti istum equū decem nūmis/ an pluris. Quod si aduerbia forent
(ut nonnulli putāt) cur potius dictū est/ tāti/ & quāti/ pluris/ & minoris/ non
tanto/ & q̄to/ pluri/ & minori/ cū huiusmodi uerba utiq; ablatiū desiderent.
Cur non idem sit in cæteris comparatiuis/ quæ palā aduerbiantur. Nō enim
dicit/ emi equū uilioris/ carioris/ uel q̄ tu/ aut uiliori/ carioris/ uel q̄ tu/ sed uilius/
q̄ tu/ aut carius. nāq; uendidisti ædes melioris/ peioris/ uel q̄ ille/ sed melius/ pe/
ius/ uel q̄ ille. Cur deniq; hæc ipsa quæ noiāuimus/ quoties substātiuis maritan/
tur/ formā naturalē/ ac legē custodiunt. excepto tantidem/ quia est substātiū/
q̄ d' datiuū/ ablatiū/ q; non agnoscit tāto dē/ solasq; has uoces habet/ tātidē &
tātundē: Dicendumq; erit. Quāta pecunia istū equū emisti. sicut/ quot minis.
Iuuenalis *Iuuenalis. quanto Meritis precio. Liuius libro. xxii. Hic miles magis placuit/*
cum precio minore redimendi captiuos copia fieret. Itāq; genitiuos illos/ tan/
ti emi equum/ quanti potui/ sic exponere non possumus/ tanti precii/ sed sicut
tanto precio/ quanto potui. Et per cōparatiuum/ ut illud Ciceronis. Nō plu/
Laurētius *ris uādo/ q̄ alii/ fortasse etiā minoris. Ideoq; sic exponas/ pluris/ idest pluri/*
precio/ minoris/ minori precio. Hæc omnia Laurentius. Ego autem hos abla/
Hierōymus *tios/ tanto/ & quāto/ etiam substantiuis non maritatos/ prædictis uerbis iun/*
gi posse contenderim/ auctoritate diui Hieronymi frætus/ in leuitico capitu/
lo ultimo sic dicentis. Si statim ab anno incipientis iubelæi uouerit agrum/
quanto ualere potest/ tanto aestimabitur. Hoc insuper addimus/ aestimo
Catullus *etiam cum alio ab iis de quibus Laurentius tractat/ genitiūq; iungi posse/*
non cum ablatiuo modo. Catullus. Viuamus mea Lesbia/ atq; amenus/ Ru/
more/ q; senum seueriorum Omnes/ unius aestimemus assis. Quod Laurenti/
Plinius *us ipse non aduertit. Præfatis uerbis addi potest & doceo/ quod etiam cū præ/*
Iuuenalis *dictis genitiuis iungitur. Plinius libro. xxxv. naturalis historię. Neminem do/*
cuit minoris talento/ minoris/ idest minori precio. Iuuenalis satyra. vii. tēta
Chrysofonus quāti doceat/ uel pollio quanti
Lautorum pueros/ artem scindens theodori.
De supino.
Terētius *Do uānum ædes/ do filiam nuptum/ spectatum admittimur/ supina hæc laten/*
Horatius *tem in se motum significant/ uel obtinent. Terentius. Daturne illa Pamphi/*
lo nuptum. Horatius in arte poetica. Spectatū admisit risum teneatis amici.
De gerundio/ & constructionibus per illud.
Diomedes *Gerundia/ testibus Diomedes/ & Prisciano/ actionem/ & passionem signant.*
Priscianus *Virgilius tertio georgicorum. uritq; uidēdo Fœmina/ idest quæ uidetur. Ac/*
Virgilius *tive idem Virgilius. Pacemq; ab rege petendum. Idē libro æneidos secundo.*
Virgilius *quis talia fando Myrmidonum. actiue hinc/ passiue autem/ ut idem li. præfato.*

Virgilius Fando aliquid si forte tuas peruenit ad aures. Idem in buccolicis.
 Virgilius Cantando tu illū. & hoc actiue. Passiue autē/ut est apud eundē in buccolicis.
 Virgilius Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis. At uero Laurentius nō omnia
 Virgilius gerundia actionē & passionē signare uoluit: sed illa duntaxat actiue pariter
 Laurentius & passiue exponēda esse dixit/ quā a uerbis actionem & passionē signatibus
 descendūt. Vado ad confitendū: sum in confitendo: uado ad capiendū ho/
 Cicero stem: & in capiendū hostem. Cicero pro Milone. Huius ergo interfecto si es
 Pompeius set in confitendo. Pompeius. Inferium uinū id dicebatur/ quod in sacrifican/
 do infra pateræ labrū ponebant. Internauigandum/ interlegendū/ interagē/
 Virgilius dum frequenter usurpant auctores. Virgilius. & interagendum Occurasse ea
 Quintiliāus pro: id est in agendo/ uel dum ago/ uel agerem. Quintilianus. Sed ratio recte
 Quintiliāus scribendi/ iuncta cum eloquēdo est. Idem. Pauperi soluēdo non sumus. Cice
 Cicero ro ad apium. Cum soluēdo ciuitates non essent. Liuius libro. xxi. Nō uereor/
 Liuius ne quis hoc in me uestri adhortandi causa/ magnifice loqui existimet. Vēstri
 Cicero dixit plurali/ adortandi singulari numero. Cicero libro. ii. de diuinatione. Do
 lebas tantū stoicos nostros epicureis irridēdi sui facultatem dedisse.

De declinatione p articpii.

Participia in ans/ & in ens terminata/ ad similitudinem/ & regulam nominum/ in
 ans/ & in ens desinentiū/ declinantur: ut quadrans abiecta s littera/ & addita
 ris syllaba/ sit genitiuo quadrātis: gens/ mens/ dens/ genitiuo gentis/ mentis/
 dentis. Sic amans genitiuo amantis: docens docentis: legens legentis: audiēs
 audientis. Ab hac regula excipiuntur participia/ quæ nascūtur a uerbis quar/
 tæ cōiugationis in eo desinentibus: quorum genitiuus formatur in euntis: ut
 Alexander iens genitiuo euntis: quiens queuntis. Ambientis autem (ut Alexander tradit)
 Prisciāus ambientis facit quod: Priscianus omisit. Horum autem gerundia/ in eūdi/ eun/
 Plautus do/ eundum terminātur: ut adeundi/ nequeundi. Plautus tamen abiēdi pro/
 Prisciāus abeundi protulit/ quom in Amphitryone ait. Abiēdi nūc tibi occasio ē: qđ
 ēt Priscianus annotauit. Simili fortassis modo/ ambiendi ab ambio dici pos/
 set: cum in genitiuo participium ambientis faciat. Idq; notandum est/ qđ hæc
 Salustius participia pro nominibus quandoq; ponuntur: & genitiuū regunt. Salustius
 Lucanus in Catilina. Appetens alieni/ sui profusus. Lucanus. Omnisq; potestas Impati/
 Virgilius ens cōfortis erit. Virgilius libro æneidos secundo. Obtulerat/ fidēsq; animi in/
 Virgilius ter utrunq; paratus. Idem in buccolicis. Quā diues pecoris niuei/ q̄ lactis abui/
 Cicero dans. Et per superlatiuū. Cicero pro marcello. Clarissimi/ ac fortissimi/ patri/
 Terētius æq; amātissimi. Similiquoq; mō/ ea quæ uidentur frequētatiua/ pro nomi/
 bus posita/ genitiuo iūgūtur. Terētius i Phormiōe. Liberalis ē: & fugitās litū.

De participio præteriti temporis significante actionem: & de præsentis passionem.

Participia quædam in uoce passiua actionē/ quædam in actiua passionē signifi/
 cant: ut excretus/ circūspectus/ consideratus/ disertus/ cautus/ argutus/ cōten/
 tus/ profusus/ fluxus/ discretus/ cōplacitus/ exoletus/ defectus/ adultus/ falsus/
 tacitus/ scitus/ ignotus/ tutus: quod & passiue accipi potest: ut tutus sū ab ho/
 stibus: hoc est munitus. Ignotus qui ignorat dicitur: nō qui ingoratur modo.
 Quintiliāus Quintiliāus. Ne quis tñ erret ignotus/ nō est filii mei nouerca: sed mater. Igno/
 Terētius tus dixit pro ignorans: non pro ignoratus. Falsus qui fallit/ & qui fallitur/ di/
 Terētius ci pōt. Terētius. Censen me aliquam causam fictā/ falsam/ ineptā/ saltem po/
 tuisse proloqui/ id est fallentem. Idem. Carine falsus es: id est deceptus. Tac/
 Virgilius tus taciturnus qui tacet/ actiue accipitur: & nonnunq; passiue: ut est apud Vir/
 Salustius giliū. Quis te magne Cato tacitū/ aut te Cossæ relinquat? Salustius. Alieni ap/
 Salustius petēs/ sui profusus: hoc est profusus sui. Idem. Diuitiarū/ & formæ gloria/ flu/
 Terētius xa/ & fragilis habetur/ pro fluens. Scitus is dicitur/ qui siēs est: ut est apud Terē/
 Terētius tium. Scitū quoq; hominē/ nisi acipere uelimus passiue: ut est apud eundem.
 Virgilius Scitus puer natus e Pamphilo est: quasi scite/ & doctē factus. Sic complacitus:
 Plautus sic ab exeresco excretus: ut est apud Virgiliū. Excretos hædos. Sic exoletus ab
 exoleo. Nam quom adiectiue ponitur/ adultus interpretatur: quom autē sub/
 stantiue/ scortum masculinum significat. Plautus. Reliqui domi exoletam uir/

Martialis ginem. Sic adultus ab adoleo. Defectus quoque qui deficit & qui deficit appellatur. Martialis. Dulcia defecta modulatur carmina lingua: hoc est deficiente lingua. Hæc quidē actiue significationis in uoce passiuā. Paucioria autē sunt passiuæ significationis in uoce actiua: ut euidentis negociū/ quod uidetur apte/ & intelligitur. Indulgentior facies apud Quintilianū pro pulchra: hoc est cui alii indulgeāt: non quæ indulgeat aliis. Vnde & Staius ait. Pulchrior haud illi triste ad discrimen ituro Vultus/ & egregiæ tanta indulgentia formæ. De quibus etiam Laurentius disseruit.

De participio iuncto cum uerbo/ uel gerundio.

'Participia iuncta cum infinitis dicuntur seruire uim participiorū: iuncta uero cum nomine uim nominū: ut timeus nauigare/ uel nauigandi: cupiens discere/ uel discendi: peritus cantare/ uel cantandi: assuetus ludere/ uel ludendi: quod et Laurentius tradidit.

Laurentius

De præpositionibus in/ clam/ procul/ sub/ pro/ præter/ tenus.

In præpositio quom componitur/ ut indoctus/ iniustus/ insipiens/ manifestā reddit dictionis significationē: sed & nonnunquam uim sui auget compositi: ut est apud Virgilium libro æneid. vi. agnosco crines/ incanaque menta: id est ualde cana. Idem alibi. Nocuit nunquam imprudentibus imber: hoc est ualde prudentibus. Cicero. Sifenna libro historiarū tertio. Sublatus læticia nimia/ aut impotentia animi commotus/ pro ualida potentia. Cicero tusculanarum. v. Qui nihil metuant: nil agant: nil concupiscant: nulla impotentia efferantur: id est ualida potentia. Clam tam accusatiuo/ quæ ablatiui præponitur/ auctoribus Donato/ & in Donatum Sergio/ & Seruio. At uero Priscianus/ & Donatus cognomēto minor/ ablatiui tantum præponi uoluerūt. Procul ablatiui deseruit: ac etiam accusatiui: ut est apud Curcium. Procul urbem. Et tam prope/ quæ longe significare habet/ testibus Seruio/ Acron/ Agræcio in caprū Sub accusatiui/ & ablatiui casui præponitur: accusatiui quidē/ quom tempus notat. Virgilius. Sub nocte exportat calathis. Sub/ id est ante/ & accusatiui deseruit. Virgilius li. æneidos. ii. potestque sub ipsos Nituntur gradibus. Sub/ id est pro/ & accusatiuum postulat. Virgilius li. æneidos primo. Vrit atrox luno: & sub nocte cura recusat. Sub/ id est in/ & tam ablatiui/ quæ accusatiui præponi potest. Virgilius libro æneidos v. quo deinde sub ipso Ecce uolat. Cicero ad plancum. sub eas autem redditæ sunt: id est in eis litteris. pro in significato proprio est/ quom dicit: pro deo mortem æquanimiter feram. Quodque ponitur pro in: ut sedet pro tribunali: id est in tribunali. Nonnunquam accipitur pro ante: ut est apud Virgilium li. æneidos. viii. Stabat pro templo: & capitolia celsa tenebat: id est ante templum. Pro item iteriectio est: & aspirationem in fine respuit/ teste Prisciano: quia non est apocopa ta dictio: Scribendum est igitur hac scriptura pro: non autem cum aspiratione pro/ ut inepte Gasparinus a notari præcepit. Lucanus. pro si remeasset in urbem. Cæcilius. Pro dii immortales/ unde prorepsit truo? Præter accusatiui deseruit: & nonnunquam ablatiui: ut est apud Salustium in Catilina. Præter rerum capitalium condemnatis/ pro condemnatos. Præter item/ pro ante/ uel per/ ponitur/ teste Marcello. Cicero Verrinarum secundo. Præter oculos soli ferebant. Varro in eumenidibus. En domum præter matrē deum ædem axaudio cymbalorum sonitum. Tenus ablatiui singulari deseruit: ut hæctenus/ quatenus/ oretenus/ uerbotenus. Virgilius. Hac celebrata tenus. Iuuenalis. Cruratenus medio tunicas succingere debet. In plurali uero/ ablatiui/ et & genitiui seruire potest. Ouidius libro metamor. v. Pectoribusque tenus molles erectus in auras. Idem in eodem. Pectoribusque tenus media sublimis in æde. Lucretius. Laborum tenus interea perpotet amarum. Virgilius li. æneidos. x. Exterrens freta/ cui laterum tenus hiaspida nati Frons hominem præfert. Idem alibi. Et crurum tenus amento palearia pendent. Quintilius libro. xii. Sed ille uir bonus/ qui hæc non uocibus tantum sibi nota/ atque nominibus/ aurium tenus in usum lingua præcipit. Coelius. Nam illi rumores de comitis transpadanorum/ Cumanorum tenus caluerunt. Curtius. Pauci hostium tenus exacti penitruere ad portum.

De super/supra/uel sup̄era/infra/uel infera/intra/coram/
secundum/iuxta/uel iuxtim/

- Priscianus Super accusatio & ablatiuo casui seruit: supra uero accusatio tatum/testibus
Donatus Prisciano & Donato cognomēto minore. Et licet ineruditi dicāt. Quod sup
est/tangit: quod supra/distat ab illo/nulla mihi uideret in significato dif
ferētia. Quintiliāus. Nec ulla ē supra terras adeo rabiosa bellua. Nō dixit sup̄
Liuius sed supra: & tamen bellua dum terrā calcat/tangat necesse est. Liuius li. xliiii/
Lucretius Vbi circa muros/supra/supterq; terram/per dies. xxv. pugnatum est. Lucreti
us libro. iii. Nec supra caput eiusdem cecidisse uietum Vestem sentimus. Si n.
Lucas super dixisset/uersus stare non posset. Et Lucæ capitulo. xv. legitur. Dico aut̄
uobis/q; ita gaudium erit in cælo/sup uno peccatore pœnitentiā agēte. Neq;
Virgilius enim hic de tactu itelligi pōt. Quādoq; sup pro deponitur: ut est apud Virgī
Seruius lium li. æneidos primo. Multa super Priamo/rogitans/super Hec̄torē multa/
Virgilius idest de Priamo/de Hec̄tore. Super item significat ualde/teste Seruio. Vir
Priscianus gilius libro æneidos tertio. O mihi sola mei super Astyanactis imago. Anti
Tullius etiā sup̄era p̄ supra protulerūt/teste Prisciano tractatu de præpositiōe/Tul
Tullius lium inducente dicentem in Arato. Toruus draco serpit subter sup̄eraq; re
torquens: Sese. Idem in eodem. Huic sup̄era duplices humeros affixa uideret
Caper Stella micans. Infra/uel antiquorū more isera/teste Capro/ad dignitatem/&
locum referri debet: ut hoc infra dignitatem meam est: infra uires meas: infra
tectum. Errant autem minores/quom ex consuetudine dicūt: infra hebdoma
dam: infra mensem: infra annū: cum potius intra non infra dicere debeāt. Nā
Caper intra habet relatiuum extra/uel extera ut teste Capro/ueteres dixerūt. Infra
Caper autem habet relatiuum supra/uel sup̄era. Rursus ab infra/uel infera/forma
Priscianus tur infer/in recto/uel inferus infera inferum/testibus Capro/& Priscianō. Co
Virgilius ram ablatiuo præponitur: & quandoq; aduerbium est: ut est apud Virgilium
Seruius libro primo æneidos. coram quem quæritis adsum. Secundum accusatio de
Psalmodia phus prete Seruio. Iuxta accusatio præponitur: & quādoq; aduerbiū ē: ut ē apud
Marcellus etiam iuxtim pro iuxta/teste Marcello/Sifennam referente dicētem. Iuxtim
Sifenna Numicium flamen obruncantur.

De ad præpositione/propriis/& appellatiuis noibus iuncta.

- Cicero Dicere possumus: pergo Romam: & ad Romam: uado ad forum: eo rus. Cice
Hieronymus ro. Ea die Verres ad messanā uenit. Hieronymus in Thobia capi. primo. Hic
Virgilius solus fugiebat consortia hominum: & pergebat ad Hierusalem ad templū do
Virgilius mini. Virgilius. Lauinaq; uenit Littora Thessaliæ: & alibi. Deuenit locos. Te
Terentius retius in Eunuchō. Dū rus eo/cepi egomet. Quādoq; per datiuū loquimur/
Marcellus teste Marcello: ut est etiam apud Terentium in Andria. Interea mulier quæ
Terentius dam ab hinc triennium ex Andro cōmigravit huic uicinia. ubi Donatus ait.
Huic uicinia/huic scilicet loco/uel locorum.

De præpositione cum aduerbiis iuncta.

- Marcellus Omnes (inquit Marcellus) artem secuti/negant præpositionem aduerbiis addi
oportere: sed auctoritas ueterum præponi iubet. Et inducit Titinium/Enniū/
Lucretius Aphranium/Cæciliū/Accium/Nonium/Claudium/Pomponium/Tur
Terentius pillium/Lucretium/Terentium. Ex quibus breuitatis causa/postrema duo af
Donatus seremus exempla. Lucretius libro. ii. Vim cupidā tam de subito q̄ mens habet
ipfa. Terentius in ecyra. Ita corripuit de repente tacitus se ad siliam. At uero
Donatus/de repente (inquit) una pars orationis est. Aduerbiis enim præpo
sitiones nō addūt. Nā si separaueris non est latinum de repente. Hæc ille.

De nonnullis aduerbiis.

- Priscianus Antiqui testibus Prisciano & Marcello/Plautum/Claudium/Catonem/Pacu
Marcellus uium/Lucretium/Pomponium/Titinium/Sifennam. Næuium/Ennium/Ac
cium/Cæciliū/Aphranium/Terentium/Turpillium/Varronem/Casiū/

Salustium/Tullium/Lucillum/Laberium/Catullum inducentibus hæc ad
uerbia usurpabant/ut infra.

Amariter pro amare	Rariter pro raro	Immésium pro imése
Amiciter pro amice	Rusticatum pro rustice	Facile pro faciliter
Ampliciter p ample	Strictim pro stricte	Difficile pro difficulter
Benigniter p benigne	Restrictim p restricte	Caduciter pro caduce
Blanditer pro bláde	Simulter pro similiter	Prosperiter p prospe
Celere pro celeriter	Simitu pro simul	Suaue pro suauiiter
Celeratim p celeráter	Sollénitus p solléniter	Dulce pro dulciter
Celeráter p celeriter	Siplicitus p simpliciter	Graue pro grauiiter
Cōtēptim p contēnēter	Seueriter pro seure	Moderáter p moderate
Cautim pro caute	Sæuiter pro Sæue	Perspicace p pspicaciter
Dubitatim p dubitáter	Sæuum pro sæuiter	imortalit9 p immortalit
Duriter pro dure	Saniter pro sane	Abundáter pro abúde
Enixim pro enixe	Temeriter pro temere	Inane pro inaniter
Aequiter pro æque	Toruitter pro torue	Planiter pro plane
Fortuati p fortunare	Verecúditter p uefcúde	Cogitati p cogitate teste.F.
Fastidiliter p fastidiose	Perplexim p perplexe	Diserti p diste/teste.F.
Festiuiter pro festiue	Exq̄sitim pro exquisite	His adiūgeri possumus
Firmiter pro firme	Furtim pro furtiue	Parciter pro parce
Fidèle pro fideliter	Indiscriati p idifferēter	Torpiter pro torp ēter
Festinatim p festináter	Paulatim pro paulatic	Dapsile pro dapsiliter
Festinanter pro festine	Tholuti p uolubiliter	Proprium p proprie
Futile pro futiliter	Efflictim pro uehēnter	Proteruiter pro pterue
Humáitus p hūaniter	Cómunitus pro coiter	Præclariter pro præclare
Humaniter p humane	Sublime p sublimiter	Priuatim pro priuate
Infanum pro infane	Hilare p hilariter	Separatim pro separate
Infaniter pro infane	Memor pro memoriter	Segregatim p segregate
Immane p imaniter	Mutuiter p mutuo	Dissimulati p dissimuláter
Iactuose pro iactáter	Lōginque pro lōgiter	Dissimuláter p dissimulate
Inimiciter p inimice	Longiter pro longe	Minutim pro minute
Ignauiter p ignaue	Mestiter pro meste	Minutatim pro minutate
Largitus pro largiter	Munditer pro munde	Semotim pro semote
Largiter pro large	Miseriter pro misere	Remotim pro remote
Propatim p propáter	Probiter pro probe	Simulatim pro simuláter
Propiter pro prope	Publicitus pro publice	Simulanter p simulate
Primitus pro primū	Puriter pro pure	Raptim pro festinanter
Primitter pro prime	Asperiter pro aspere	Cursum q̄ curendo
Rarenter pro rare	Superbiter pro supbe	Saltim q̄ saltando
		Saltem coniunctio est.

Festus
Festus

Terētius
Plautus

Prisciāus

Statim prima syllaba correpta/significat cito: prima autem p̄ducta/per
seueráter/uel æqualiter. Terentius in adelphis. Bina talenta capiebat statim.
Plautus in amphitrione. Nec recedit loco/quin statim rem gerat.

De quibusdam nominibus pro aduerbiis positis.

Sunt pleraq̄ nomina appellatiua/ quæ in genituo pro aduerbiis proferuntur/
teste Prisciano tractatu de aduerbio/ quemadmodum & propria locorū no-
mina primi & secundi ordinis: ut humi/ belli/ domi/ militia: sicut Nouariæ/
Mediolani. Quæ autem tertiæ sunt declinationis locorum propria/ per ablati-
uum proferuntur: ut sum Carthagine. Inueniuntur etiam appellatiua quædā
per datiuum pro ablatiuo prolata: ut ruri/ luci/ uesperis.

De non/ ne/ nec/ neq̄/ ni/ nisi/ nunq̄: & de duabus/ &
tribus negationibus.

Hierōymus
Cicero
Terētius

Dicere possumus/ timeo/ metuo/ uereor/ ne hic moriatur: uel ut moriatur: uel ut
ne moriatur/ pro ut non moriatur. Hieronymus in genesi capitulo. xxvii. Ti-
meo ne putet me sibi uoluisse illudere. Cicero. Metuo ut ne pereat. Terētius.
Apprimæ in uita utile/ ut ne quid nimis/ pro ut non quid. Simili quoq̄ mo-

- Laurentius do dici potest: caue facias hoc: uel caue ut facias hoc: uel (quod Laurentius im-
 Propertius probat) caue ne facias hoc. Propertius. Tu caue ne tristi cupias pugnare puel-
 Horatius la. Horatius sermone. xiiii. Tu caue ne minuas: tu ne maius facias id. Non ue-
 Virgilius ni: & ne ueni: utroq; modo loquimur. Virgilius. ne saui magna sacerdos. Et rur-
 Virgilius sum. ne quæso absistite ferro. Nonnunq; ne ponitur pro ualde testibus Dona-
 Donatus to sup Andriã Terētii: & Prisciano tractatu de aduerbio: quod tñ Laurētius
 Priscianus iprobat. Quãdoq; ne pro neq; accipitur: ut Cicero in inuectiuis. Ne dici qui-
 Laurentius dem opus est: quanta diminutione ciuium. Lucanus libro primo. Ne se Ro-
 Cicero ma ferens: pro neq;. Aliquãdo ne pro an dubitatiue sumitur: ut est apud Vir-
 Lucanus gilium iustitiæ ne prius mirer belluic laborum. Aliquãdo ite rogatiue simul
 Virgilius & dubitatiue. Terentius. daturne illa hodie Pamphilo nuptum: Nonnũq; nã
 Terētius significat id quod utiq; sed tunc cum æ diphthongo annotatur: producta q;
 Horatius dem naturaliter. Horatius. Clarus erit: fortis: iustus: sapiens: nã etiam rex. Vbi
 Priscianus chalcographi litterarum ingari: que pro nã impresserunt. Sed codices manu
 Virgilius scripti: nã habent: quod etiam Priscianus anotauit. Quod autem hic corrept-
 Seruius ta ponitur: hoc fit propter sequentem uocalem. Nam diphthongus ipsa pec-
 Priscianus synalcepham abiicitur. Virgilius tamen corripuit: quom ait. Tanta nã me te-
 Virgilius nuit uidendi nate uoluptas: id est utiq; interprete Seruio. Rursũ ne: nec: ne:
 Seruius q; pro saltem ponuntur: teste Prisciano tractatu de coniunctione: cuius ex-
 Priscianus plum ẽ. Nec unam horam avarus negligit lucrum: et neq; pius iustitiam: hoc
 Salustius est: saltem unam horam avarus lucrum negligit: & saltem unam horam pius
 Priscianus negligit iustitiam. Salustius in Catilina. Quippe secundæ res sapientium ani-
 Virgilius mos fatigant: ne illi corruptis moribus uictoriæ temperarent: id est saltem tẽ-
 Priscianus perarent. Necne quoq; pro annon: teste Prisciano tractatu de coniunctione
 Virgilius usurpatur: cuius exemplum est. Vt sit sensus in morte: necne prodest recte ui-
 uere? Ni pro nisi. Virgilius. Iamq; dies (ni fallor) adest: quem semper acerbũ-
 Semper honoratum (sic dii uoluitis) habebõ. Ni etiam pro ne ponitur: teste
 Donatus in Virgilium Donato super illum locum: Ni teneat cursum. Nunq; significat
 Donatus non unq; & quandoq; pro non ponitur: teste Donato in Terentium: dicen-
 Virgilius te etiam Virgilio. nunq; omnes hodie moriemur inulti: pro non. Congruẽ di-
 ci potest. Nescis nec in pace: nec in bello uiuere: uel sic. nec in pace: uel in bel-
 lo: scis uiuere. Duæ negationes (inquiunt grãmatici) unam faciunt affirmati-
 onem (ait Marcellus) cum Marcus Varro duas pro una negationes posuerit:
 Marcellus quom dixit libro de uita patrum secundo. Qua abstinentia uiri: mulieresq;
 Varro Romanæ fuerint q; a rege munera: eorum noluerit nemo accipere. Rursũ
 Donatus tres negationes: teste Donato super Andriam Terentii: pro una ponuntur:
 Terētius dicente in eadem Terentio. Neq; tu haud dicas tibi non prædictum: hoc est:
 tu neq; haud nõ tibi prædictũ dicas. Salustius. Haud ipũe neq; iustus occidit.
 Salustius De pridie & postridie.
- Cicero Pridie & postridie: genitiuo iungitur: & accusatiuo. Cicero ad Lentulum. Iam
 Cicero illam sententiã Bibuli de tribus legatis pridie eius diei fregeramus. Idem
 Cicero ad Coelium. Proficiscebar inde pridies nona quintiles. Idem ad Appium.
 Liuius Hæc scripsi postridie eius diei: cum castra haberem Mofestis. Liuius libro
 vi. Etiã postridie idus supfederi iussit. Neq; significat postridie post tres dies
 Vgurio ut Vgutio: & Catholicon: inerudite interpretati sunt: sed teste Seruio: postri-
 Seruius die dicitur p syncopam quasi postera die: hoc est quasi cras non præsentis di-
 ei: sed cuiusdã alterius aut præteriti: aut futuri: ut postridie q; parer obiit epu-
 Terētius lum feci. Terētius i Andria. Venit Chremes postridie ad me clamitãs. Augusti-
 Augustinus nus de ciuitate dei li. xii. capi. xii. Ipse deniq; p mus homo: uel postridie: uel co-
 dem die: posteaq; factus est: potuit inquirere: cur non ante sit factus.
 De nonnullis comparatiuis: superlatiuisq; aduerbiis:
 accusatiuo seruientibus.
- Laurentius Cõparatiua aduerbia: & superlatiua: præter suam cõstructionem ablati casus: &
 Cicero genitiui: ut scribo melius te: & optime omnium: aliquando accusatiuo deser-
 uiunt: utiq; ea: quæ a præpositionibus ueniunt: quod etiã Laurētius tradit. Ci-
 cero ad Octauianũ. Cum castra medio itinere longius aduersariorum castris

- Gellius & propius urbem mouerentur. Gellius libro decioqnto noctium atticarū.
 Salustius Quercū uidit proxime uiam/patulis in parte ramis hiantem. Salustius. Pro
 Priscianus xime Hispaniam Mauri sunt. Nec hæc regere datium possūt: ut Priscianus
 inerudite & inepte uoluit: quale dicit esse illud Virgiliū/propius stabulis ar/
 Virgilius menta tenerent. Hic enim datius nō natura cōparatiui regitur: sed ipsius no/
 minis: non aliter q̄ si dicas. Nauigo te propinquius terræ.
 De diequarti/& diequarte.
- Gellius Dicere possimus: teste Gellio libro nono noctiū atticarū/& hoc frequēter usur/
 pant auctores: diecraftini/& diecraftine/ diepristini/& diepristine: dieproxi/
 mi/& dieproxime: dietertii/& dietertie: diequarti/& diequarte: diequinti/&
 diequinte: pro die craftino/pristino/proximo/tertio/quarto/quinto: & id
 quidem (ut ait) pro aduerbio copulate dictū est: secūdaq; in eo syllaba corri/
 Macrobius pitur. Verū Macrobius in saturnalibus hoc differētiæ esse dixit: q̄ dicendo
 diequarto/ de præterito intelligatur/ diequarte aut/ uel diequarti/ de futuro:
 Cato ut est apud Catonem in originibus. Mitte Romā mecum equitarum: diequi/
 Marcellus ti in capitolio tibi coena cocta erit. Idem & Marcellus confirmauit.
 De alias/& partim.
- Gellius Dicimus omnes ciues alias boni/alias mali: nunq̄ eisdē sunt moribus. Dicimus
 etiā teste in noctibus atticis Gellio/partim hominum uenerant. Et est idē q̄
 pars hominū: hoc est quidam homines. Nā (ut ait) partim hoc loco aduerbiū
 est: neq; inclinatur casus: sicut & cū partim hominū dici pōt: id est cum quibus
 Cicero dam hominibus: & quasi quadam parte hominū. Sed hoc nūc est splēdidius/
 quom in oratione fuerit additū (ut est illud Cicerōis ad Valeriū iuriscōsultū)
 q̄q̄ qui istinc ueniūt/partim te superbū esse dicūt: q̄ nil respondeas: partim
 contumeliosum/q̄ male respondeas. Et qui ciuitatibus præsent/partim no/
 biles sunt: partim populares: id est aliqui nobiles sunt: aliqui populares.
 De age/agedum/agite.
- Laurentius Age/agedum/agite/ tam pluralē/q̄ singularē numerū desyderant: etsi Lauren/
 Virgilius tius singularē tantū age/agite aut solū pluralem expetere dixerit. Virgilius.
 Virgilius Eia age rumpe moras: uariū/& mutabile semper Fœmina. Idē georgicorum
 primo. ergo age terræ. Pingue solū primis extemplo a mensibus anni Fortes
 Statius iuentāt tauri. Statius libro thæbaidos decimo. Ite age: & obsessis uigilem cir/
 Valerius cundate flamam. Valerius Flaccus li. iiii. Vos age phuneras ad litora uoluite sil
 Sylius uas. Sylius li. xiii. Ergo age qua litui/qua ducunt bella/sequamur. Horatius
 Horatius sermone. xiii. Tu cessas: agendū sume hoc ptisanariū oryzae. Cicero. Agedū cō
 Cicero ferte nunc cū illis uitā. Valerius Flaccus li. secūdo. Quare agite o socii micat
 Valerius immutabile cælū. Lucanus li. viii. Quare agite eoum/comites properemus
 Lucanus in orbem. De en/& ecce:& o prolata/uel omitta.
- Virgilius En/& ecce/ noiatiuo/& accusatiuo/iūgi possūt. Virgilius. En Priamus: sūt hic ēē
 Iuuenalis sua præmia laudi. Iuuenalis. En habitū/quo te leges/& iura ferentē. Hiero ny
 Hierōymus mus in Hefaiā. Ecce ego/ mitte me. Et in actibus aplog. Anania. At ille ait. Ec
 Virgilius ce ego dñe. Virgilius. Ecce duas tibi Daphni: duoq; altaria Phœbo. O q̄q;
 Lucanus profertur: q̄q; nō:& ntō/& accusatiuo iungitur. Lucanus li. vii. O foelix si te
 Virgilius uel sic tua Roma uideret. Virgilius. O fortunati/ quosq; iā mœnia surgūt. Ho
 Horatius ratius in arte poetica. o ego leuis Qui purgo bilē sub uerni tpris horā. Et ad
 Romāos cap. vii. legitur. Infœlix ego hō/ q; me liberabit de corpore mortis
 Cicero huius. Cicero. O uariā/ uolucrēq; fortunā: Idē. O miserā/ q; nō nasci mihi cōtigit
 Cicero strādi cōsulatus. Ouidius li. metamor. x. Me miserā/ q; nō nasci mihi cōtigit
 Ouidius illic. Cicero in Antoniū. Indignū facinus/& hoīem neq; qui nō dubitaret uel
 Cicero in foro alea ludere. Valerius Maximus li. iiii. Sine ullis imaginibus nobilem
 Valerius animum. De ac/& atq; pro q̄:& de ac/& acsi pro
 tanq̄:& de æque pro ita/uel tam.
- Gellius Atq; teste i noctibus atticis Gellio/ cōiunctio ē cōnexiua:& nonnunq̄ pro ad/
 Cicero uerbio q̄ ponitur: ut si dicas. Aliter ego feci/ atque tu: id est q̄ tu. Cicero ad
 Curionem. Sed aliter/ atq; ostenderam facio: hoc est aliter q̄ ostenderam. Te
 Terentius rentius in Phormione. Simili utamur fortuna/ atq; usi sumus. Virgilius li. bro

Virgilius *æneidos tertio. Haud secus ac iussi faciunt. Ac & acsi pro tanq̄: ut si dicas.*
 Cicero *Veneror hunc ac uel acsi patrem: id est tanq̄ patrem. Aequè te laudo/ac Ciceronem: ut Cicero ipse ad Curionem. Me certe habebis/cui charus æque sis/ & per iucundus/ac fuisti patri.*

De coniunctione uel.

Vel coniunctio est disiunctiua: ut uel scribam: uel ad te ueniam: quandoq; copu-
 latiua: ut maxime me tibi amicum facit uel uirtus/ uel doctrina tua. Aliquan-
 do pro etiam ponitur. Terentius in eunucho. Vel rex semper mihi maximas
 Terentius gratias agebat/ pro etiam. Virgilius. Vel Priamo miseranda manus/ pro et.
 Virgilius Nonnunq̄ diminutionem signat. Lucanus libro septimo. O felix si te uel sic
 Lucanus tua Roma uideret. Quandoq; pro ualde accipit/ teste Prisciano. Cicero pro
 Priscianus Muræna. Vel maximum bellum populum Romanum cum rege Antiocho
 Cicero gessisse/ pro ualde maximum.

Nestoris Dionysii Nouariensis liber octauus foeliciter incipit.

Horatius	Composita cum γερσο/ quod apud nos genus indicat/ ge syl-	
Martialis	labam corripiunt. Horatius sermone tertio. Ut quis tacet Her-	Her moge-
Ausonius	c	nes
Virgilius	Mantile e mensa surripit Hermogenes. Ausonius. Diogenes	Diogenes
Martialis	obit: nō obit: sed abit. Cū i latino scribitur. Virgi. i buccolicis.	Antigenes
Iuuenalis	Non tulit Antigenes: & erat tam dignus amari. Cum t exili/ & i latino scribi	Menogenes
Iuuenalis	tur. Martialis. Menogenen oi tu licet arte uelis. Iuuenalis. tunc corpore sano	Archigenes
Gellius	Aduocat Archigenem. Cum ch aspirato/ & i latino scribitur. Iuuenalis satyra	Protogenes
Petrus	tertia. Protogenes aliquis/ uel diphilus/ aut erimantus. Hic etsi pro proprio	
	uiri nomine non accipitur/ fuit tamen pictoris eximii proprium nomen/ te	Origenes
	ste Gellio libro. xv. Cum t exili/ scribitur. Quare errauit Petrus Riga/ quom	
	dixit i Luca. Scripsit Origenes/ q̄ non tenebrofa fuerunt. Origenes cum i lati	
	no scribitur.	
Ouidius	Composita cum βατησ/ quod est ambulans/ ba syllabam corripiunt. Ouidius	Eurybates
Iuuenalis	heroidum. Eurybati data sum/ Talthybioq; comes. Cum y græco scribitur.	Schoenoba
	Iuuenalis satyra tertia. Augur/ chœnobates/ medicus/ magus/ omnia nouit:	tes
	id est fun/ ambulus. Cum ch aspirato/ & æ diphthongo annotatur.	
Ouidius	Composita cum Τελος/ quod apud nos finem signare habet/ te syllabam cor-	
Iuuenalis	ripiunt. Ouidius qui de uetula inscribitur/ si tñ codex non mentitur auctore.	Aristoteles
Carolus	Inquit Aristoteles græcorum philosophorum. Iuuenalis satyra secunda.	
Antonius	Si quis Aristotelem. Carolus Arretinus ad Cyriacum.	Pyrgoteles
Carolus	Pyrgotelem gemis Mentoraq; in pateris. Cum y græco scribitur. Antonius	Praxiteles
Gallus	Panormita. Aemula Praxitelis quam tulit apta manus. Carolus Arretinus.	
Papinius	Praxitelesq; Cnidi rursus te marmore signet. Cornelius Gallus. Praxitelis ma-	
	nibus uiuo iterum Niobe. Papinius libro siluarum tertio. Praxiteles quod	
	ebur Pisæo pollice rasum.	
Iuuenalis	Composita cum σερσο/ quod cum th aspirato scribitur/ & apud nos robur si-	Demosthe-
	gnificat/ siue ualentiam/ sthe syllabam corripiunt. Iuuenalis satyra decima.	nes
	Eloquium/ aut famam Demosthenes/ & Ciceronis.	Xenocrates
Macer	Composita cum κρατοσ/ quod cum c/ & t exilibus scribitur/ & apud nos robur	Menecrates
Papinius	dicit/ siue imperiū/ cra syllabā corripiūt. Macer de uiribus hærbarū. Xenocra	Hermocra-
Martialis	tes scripsit totidē cessare diebus. Papinius li. siluarū. iiii. Parthenope clari ge	tes
Martialis	nus ecce Menecratis auget. Martialis. In sōnis medicū uiderat Hermocratē.	Hippocrates
Catullus	Idē. Os hois mulsū me rogat Hippocrates. Cū i latino/ & gemio p scribitur.	Harpocrates
Lucilius	Catullus. Vxorē/ ac patruū reddidit Harpocratē. Lucilius li. xvii. Villicū Ari	Aristocrates
Martialis	stocratem/ mediastinum/ atq; bubulcum.	Callistratus
Martialis	Composita cum στρατοσ/ quod significat exercitium/ tra syllabam corni	Chærestra-
Martialis	piunt. Martialis. Sum (fateor) semperq; fui Callistrate pauper. Cum gemi-	tus
Martialis	no l/ & i latino scribitur. Martialis. Quadringenta tibi non sunt Chæ-	Philostratus
	restrate semper. Cum ch aspirato/ & æ diphthongo scribitur. Martialis.	Sofstratus